

Награда
Десанка
Максимовић

Злата Коцић

Сунчева харфа

Задужбина „Десанка Максимовић"
Народна библиотека Србије

Награда
Десанка Максимовић

Награда Десанка Максимовић
29
Злата Коцић
2023

БИБЛИОТЕКА
„НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

1
Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ

2
Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ

3
Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА

4
Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА

5
Матија Бећковић / ОД – ДО

6
Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ

7
Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ

8
Борислав Радовић / ПЕСМЕ

9
Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА

10
Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА

11
Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ

12
Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА

13
Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

Награда Десанка Максимовић
29
Злата Коцић
2023

14
Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ

15
Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ

16
Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА

17
Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ

18
Владимир Копицл / ТУФНЕ

19
Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ

20
Петар Пајић / ПОЕЗИЈА

21
Тања Крагујевић / ТРН О СВИЛИ

22
Мошо Одаловић / ДОБРО ЈУТРО, ВЕЛИКА ХОЧО

23
Милан Ненадић / ОТМЕНО А ЦРНО

24
Ана Ристовић / ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

25
Војислав Карановић / ЗАГРЉАЈ У КОМЕ НЕМА НИКОГА

26
Томислав Маринковић / ДУГЕ СЕНКЕ ИЗА ТРЕНУТАКА

27
Саша Радојчић / ЗА ВАТРУ НАДЛЕЖНА ЈЕ ДУША

28
Живорад Недељковић / НАЧИНИ ПРИБЛИЖАВАЊА

Злата
Коцић

Сунчева харфа

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Београд
2024

Ноћна да ми је Сунчева харфа

•

Да ослушкујем како Сунчева харфа
буди овај и онај свет.

(БЕЛО ПУЛЕ)

Из књига

КЛОПКА ЗА СЕНКУ

ОРО ОКО ГРОТЛА

РЕБРО

ГНЕЗДО И КУПОЛА

Земља се сулудо врти
Држиш се чврсто за сунчев зрак

И орлови круже
и громови згоде
и построје муже
и кћери одводе
и сунце проводе
и земља зарида
а коло се роде
не кида не кида

БЕГУНАЦ И ХОР СЕНКИ

*

Пијанство прво
Да освети вршњака са Чукур-чесме Бегунац
пио сву ноћ под стражом сенки
Чесма пред зору измакла једину дојку
Похитала белим градом
Жубором призива осталу
жедну сирочад:

Што ће грани вода
кад пукла од рода
Птици празно крило
Нит син да се врати
нит земља разгрне
брвном залуд мати
чара ватре црне
Брвном коловозом
извор-вода текла
лила олалије
Пред мајчино срце
прамудрошћу клекла
Сада оно врела
молитвама мије

*

Слутња прва
Тежа од очних капака
Кроз очеве жиле може се у облаке
Горе бела лађа мати
Звезде капљу из њене успаванке
над одлуталом колевком:

Спи под небом сејач
сне од земље тажи
Крадом срп са неба
обљубио љубу
Родила у освит
клас са златним зрном
Гостила све сестре
Даницу не позва
Непозвана прокле
нека умре зрно
Сунце се насмеја
шапну клетву земљи

СЕНКЕ БЕГУНИЦЕ

*

Игла јој у срцу
конац око врата
из прстију расту
јавори и брезе
Подари јој Сунце
нит од божјег злата
да удене у се
па да вечност везе
барем прегршт сата

барем прегршт сата
прво надлетање вила и звезда
Потом јутрење голишавог Сунца
над срцем барјаком
и на небу и на земљи
Унакрсно целивање снова
расејане перјане даљине
Замућена шара
звезданог покривача
Око сја

*

Нек не пукне обруч
баш челик да моли
ако проли сузу
ковач среће силне
Ако ли му срећу
расковник опколи
нек наковањ спрема
за обруче веће
за крто столеће

за крто столеће први окови
чврсну иза Бегунчевих зена
Видици с обгрљеног врха
на коме се пре одмарао Месец
звече око ногу као вериге
опасују тело као бројчаници
главу као ловор
Орлови се држе појаса
између сунчевих стрела
облећу јетру
Жуте мрље колају хоризонтима
серпентинама око огњених висова

БУСИЈА БЕГУНЧЕВА – ЗВОНО

I

Поноћ љуља клатно
од зида до зида
Сан простире платно
а клатно га кида
Сан искрпи платно
па зароби клатно
ал прозори голи
зажмуре од стида

под пакленим звоном
видици се роне
ја тетурам кужан
и кунем се шугом
Као да ме клатна
заробљена гоне
Од зида ка зиду
неким тајним кругом

II

И док зора платно
покидано бели
ноћу опет црно
и тек у сну цело
ја заробим каткад
клопкама привида
све ми ближе клатно
од све даљег зида

и оно ме шета
ко бездомног штенка
што љубећи земљу
људским гласом грца
А над земљом моја
подигнута сенка
и на њој љуљашка
од мајчиног срца

СА ДНА СЕНКЕ

Прва слика

Наплатила печени кестен одбила напојницу
очију већих од излога трчи у трећи разред
улицом незнаних јунака

Да престигне подсмехе вршњака
да ухвати корак с ђевреком
закотрљаним пред њом око ње
као петобанак као ромобил
као дукат као круна принчева
као прстен као венац од рузмарина
шимшира крина млечике ђурђевка
пелина мирте као Сунце

Само да га о младом месецу стигне и загризе
он ће бити срп она потоњи жетелац
зашо пре жетве у босиље да божју браду кити
Дозреће у сваком зрну жудња за породом
испуниће се месец ђеврек низ улицу
о којој се тек у осмом учи
да је Иксионова:

Врти врти коло
доврти до смрти
Смељу л бели гости
лобање и кости
небеса ће штедра
млечити им недра
погачом ко Сунце
колачем ко Месец
Макар бози нису
на кукољу шкрти
врти врти коло
Одврти од смрти

Први гутљај

Невидљиви пастир на Авали
купа Сунце у извору
прсне виме Сунчево сјате се мора
Ала панонска посиса пола неба
утробом пробије дно
обале се као хумке слегну
Уземљена половина неба где се пропне
избије врело

Напијеш се у јагње се претвориш
за трозубом меденицом одмаклог стада трчиш
Не окусиш не постанеш курјак
Свако те годишње доба на кружном путу под
Авалом
гладног и жедног престигне

Пио не пио у врелу око материно
У оку незнани брат у незнаном пијавица бубри
Са пипка јој слани млаз шикља увис те баца
Све си ближи видиковцу
Земља се сулудо врти
Држиш се чврсто за сунчев зрак
Са видиковца падаш
на колена пред Данила
да ти тумачи јутрошњи сан
(црно над кровом
завера против јутра
жедна мати посисала виме Сунцу
у црно клупко смотала жути млаз
Ни млека ни снега нити кише):

Нека буде

Нек не буде запад ако није сутра
нек не буде киша ако сунце није
да трунка жубори и да капља мудра
васељенски звон у окна нам лије
Нек не буде птица ако није гора
нек не буде отров ако није змија
да кавезу много смислимо отвора
да нам мирно зрно у семену клија
Нек није сумрака ако није бдења
ако госта није нек ни соли-хлеба
да и расад слути радост васкрсења
и оборен поглед да је препун неба
Ако није човек нек не буде име
ако није сидро нек не буде чамац
да нас међу људе пошаљу и приме
и да смемо децу пустити на прамац

Прво урањање

Киша Блудна земљина кћи
Распусна небеска чистота на асфалту
Кикот капљи: зар ово тимочки грумен
млечни облутак из Бојане
Плочници злурадо отварају шахте

Киша Згурене даљине пред ногама
Штитови као да ће небо пасти
Просјак уступа сунцобран пијаној жени
Човек с кучком у оловној шетњи
скида црни комбинезон на ушћу Саве у Јордан
тражи непромочиву
савршену и стамену реч
као што је реч потоп:

Племеника снена
дањива и хајна
времена пена
лепрхнула јајна

Умолна момина
јелења и ћудна
родобујна дина
рањика лабудна

Први покушај

Би речено и би светлост поноћна
Можда ће пред свануће
из напукле ноћи на немир корака
канути усклик далеких записа
о оној ваздашњој пловидби

Полазнику стаје пред ноге пут
гладак као оштрица
Уместо чесницу богова
он ломи сопствени језик
Залуд Парчад се наново састала
изричући свако по земаљску реч
за нову бездану корачницу:

Закорачим
корак ми се распукне
Искорачим
утаба се распуће
Не коракнем
на распућу раскорак
Опкорачим
посеку ме јендеци
Прекорачим
стопа стопу изгуби
Распукнем се
пукотина коракне:

С дуга друма
С коре хлеба
Са усне где
Сном залуташ
Са дна сенке
С твога неба
Реч се ближи
Слутиш?
Слутиш?

(1972 – 1982)

„Метнуо сам дугу своју у облаке,
да буде знак завјета између мене
и земље”

(Прва књига Мојсијева, 9.13)

Чаура-аура-ура:
завештан ми
претпоноћни час
у коме парке везују чворове
и човек сустаје у вилинском колу.
Завештан ми
кесон-ореол
да кружим њиме
као зидом смрти:
бљуни га, гротло,
из дроба воде
у дупино ждрело!
Да се дуги о уво окачим
пре него паучина проболе моје.
Прочућу,
познаћу шкрипу Пандорине резе
на капији између два тренутка.

ПОСВЕТА

Земљи

Не могу да дотакнем гласне жице:
пупчану врпцу што ме спаја с небом.
Дотичем језик:
из прста шикне укус чађи.
На млеко мирише чађ, на тамјанику.
Кипе речи: вериге, бундрук, бунар, дивана,
вртуна.
Хоћу грло као гајде а језик
гуди по кожи пржећи је.
Откуда пламење: споља, изнутра?
Висе мешине огња у којима клокоће вода:
гласови примирени на ужадима од чађи.
Такнем ли пупак ма и једне речи
зазвониће нутрине небеса.

Марини Цветајевој

Сврати сваког августа бегуница
хитајући отаџбини
над којом ће да се вине
и од црне дуге
веже себи омчу.
Изгрћемо из пепела кромпир,
једемо вреo с кором.
Зуби нам се круне и прсти,
топи се пена с њена врата,
али јој ударају нови таласи испод одоре
док ишчекујемо просијавање
сестара из муља.
Дође нам јеленче.
И сваки пут кад промине
њена сен у омчи
што се клати над Европом –
цртамо секире и ја признајем
да су црним чворовима вичне
и дуге шарне.

ДУГИН СВЛАК

*

Болно лице
руменила мома
Умирем ти
о покладе нано
Вежи коноп
за столетни орај
заљуљај ме
у облаке беле
Сабрале се
па ме зову дуге
Побацале
кошуљице танке
у големи
оган посред неба
те прескачу
наздравље им било
И свакоме
ко пита за ме

*

Чешљала се
над језером дуга
Лепа ли сам
и жалосна мајци
Омиле ми
који мрзи на ме
што му не дам
стопала и косе
да ми косу
о стопала веже
да побере
све казаљке с кула
као стреле
да их небу хитне
из мојега
тананога струка

*

Над потопом
дршка без ковчега
Над семенком
гоферовом клица
Над планином
уво у небеса
Потковица
гласникову коњу
Младенцима
венац и колевка
Над свирачем
труба оностpана
Око гротла
окупила оро
Прстенује
играчима зене

*

Примакле се
веселнице дуге
те Сатурну
по прстену легле
Најгорња се
ови осам пута
док затвори
ко у звона левак
Потераше
под њим љуто клатно
Клатно бије
а оне се смеше
Разлеже се
грмљавина смеха
Попуцаше
границе на царству

ЧАУРА – АУРА – УРА

*

Тренутак:
одгризак у марами.
Како да упртим
тај завежљај,
риту нечијег покрова,
кад сам унутра?
Као у воћку уђох,
као у јаје
шћућурено над гротлом
прокључалог века.

*

Сред прстена сам,
обале се размичу.
Овде се некад обитавало.
Усидрићу кесон међу темеље
(прождране) ковнице:
само вртлог око вигња и меха
круг по мери
моме стопалу.
Зар да ме престигну
бројчаници и клатна бакарна?
Изаћи ћу на трг
и наћи ћу онога ко губи
душу моју;
положићу је на гонг
као на наковањ:
ко има уши нека кује.

ЗВОНО, ЧАЂАВО

*

Положите ме
где су горели огњи.
Одакле се бежало
као из раја и утробе.
Чини ми се памтим
како под коленом матере
пуцају суварци.
Тек сени су благодарне
кад се сагреју и оглођу кост.
Дођи ћу до даха
и распирићу неки трун.
Свратиће пси и неће лајати на свлак дуге
но ће га однети у зубима пред Бегунца
и овај ће се споменути шуме
и казаће му се шиљак најподеснији за лов
и реч којом ће кротити сестре
и груда кадра да зине.

*

И клекнуће
и загњуриће лице у груду
и казиваће по реду: млеко, кремен, сан.
А прескочи ли што, оно ће му се јавити само.
Но изрекне ли чему душе не зна
избиће му шибље образом пошто устане,
које се не да посећи.
Но нек не устаје док челом не отисне
огњиште,
једном обрвом гранчицу љиљана,
другом друм.
А кад се усправи човек нек се не уплаши
јер му је на темену гнездо,
већ нек подигне руку чим соколица узлепрша
и казавши „видех жар-птицу"
прогута топло јаје.
Нека покрије груду својом сенком
те обе залије светлошћу
која ће му канути из ока.

*

И нек не узоре груду,
јер му не би родила,
но нека трси наоколо паучину
што је сапела ветрове,
док му изнова не заискри око.
И опасаће пламичци груду
и све оближње занеће
од њина трептава говора,
а она не.
И многи пут узгордиће се класје
и засочиће чокоти,
но не на њој.
Но нек је јаловом не нарече,
јер је род њен ини.
Којему се час не зна
нити зелена стабљика.

*

И усукаће се пламичци
и полегаће у клупко загрљени до века.
И закотрљаће се према груди клупко
но је неће дотаћи, него ће се распући сама
јер јој је час.
И отпашће препечена кора с ње
те ће открити глинено звоно
што чудесно понавља облик и меру
уста и језика Бегунчевих
које прими груда.
И тишина настаће велика.
И нек продене човек прст кроз њу,
потом кроз ушице звона
те нека га одигне.
Клупко ће хитро да се подметне
под вршак језичка
и раствори уста:
више неће зборити њима
но целим телом, као свако клатно.

*

А ветри, узневши се, преврнуће дугино гнездо.
И прскаће у лету јаја
и љупка лепршаће нејач
посрћући зраком као жицом златном
свако ка пупку своје звезде.
И седам дана неће бити клатна небеског
а да не ходи за њим
младунче дуге,
а на дан осми задевојчена јата
кружиће под куполом
и свака ће младица да се продене
кроз колут путање којом је стасала и понесе га,
као да скида навој с небеског чекрка,
и окачи о рог месечев или иночи
у стадима другим.
И слетаће потом на рамена пастирима
крадући им сјајни обод
изнад главе.

*

И сјуриће се ветри
да се као сприје и алине врте око звона Бегунчевог
ријући земљу.
И јекнуће човек утробом
кад изроне из праха две срасле руке,
и два прстена с домалих костију
вину се к Месецу,
и гривне и сита и жрвњи за њима,
и венци мирисни од ђурђевог биља,
и од црнике венац,
и коло вилинско и точкови небројени и
опасачи,
бројчаници, букагије и бедем градски.
Но нек се не миче
јер би га ноге занеле у туђинство.
И нек не узропће јер празник биће му голем вазда
што има да се збуде.

*

О да би му прсти срасли са зрацима!
Да не скубе косе кличући дуги
и ридајући где је мален да би помого
док сама ниже на своје власи венце
и алке што их усковитлаше ветри.
И још добацује огрлице бесцене кћерима!
О да би му сан наишо те да поверује!
Јер ће му се приказом јавити
вериге с небеса
што ће их начинити од огрлица
кћери дугине
уплићући се и саме као карике.
О да би провидео срцем:
оно ће бити конопи
његовом звону!

*

И заиграће сенка клатна најпре
као русаља на раскршћу,
док не изнемогне
те придигне старце
из угарака.
И ови ће целивати пламење
иза њених стопа
а с језика капаће им смоле
и ребра пуцкетаће мирисно
као бор, јавор, и корење свакоје.
Која се не гласе
скриваће жилу дрва тишине
на ком звон љиљана почива
и ђурђевка, магнолије,
и скрбни пој рога,
и свака свирка исполинска.
Те нек онде пристави котао
и док не узаври жила
нека седи где оци
прескакаху праг.

*

Изнићи ће пурпурно из прага
капљица, у њој печурка
коју деца радосна негда
крстише – бабино уво.
Нек је не узбере,
но јој принесе припев
који истргне из груди старца.
Зачуће где га из жиле дозивљу
(у црној хаљи) девојчица
и старица (у белој).
Исто биће којој да се приволи,
јер га у једно оро маме,
само с крајева различних.
Те нека упрти сенку и звоно
и пође.

МАГЛЕНА ЂУПРИЈА

*

Мртво море. Клизи, низ дугу, јаје у кристалној опни. Изнедри га удова исполина (непрељубно, рекоше, но соко порумене).
Песмом с прекосвета јато девица надева му љуспу невидимку. Месец је закопчава целовом.
О, да нам воде објаве овај белег
као прорез, или праг!

С прекосвета:

Стаклена бонаца
усидрене чигре
соларни кристали
коралне предигре

Срмена купола
мигољаве хриди
маглена ђуприја
крочи обневиди

*

Звездара – Калемегдан. У глувој потрази за
унуцима, тобџија приседне на носач ракете:
ђија на месец понад Цера, ђија у
Велика Кола! Небо испали репатицу, једино
ђуле у његову част.
Очи се заријују у земљани заклон, поглед излети
из орбите.

Ђуле:

спрудима врлуда
и ледна и пловна
владичица студа
котва костуровна

*

Сврљиг. Оно моја мати, корачајем срне,
Сврљишке планине на рамена прти.
Стопут су јој лакше од шамије црне. Коло води.
Оро око гротла врти. Оцу моме памет од кружења
трне –
у подне ми к сунцу благосиља путе, у поноћ ми,
слутим, зазидава сенку у земљу.
У земљу, или своје скуте.

Оро:

гледанице неси
драгосанче несмо
виленили беси
бршљан и повесмо

*

Тимок, сан под врбама. Очева сенка ускаче у блато као у огањ. Меси светлост ногама. Зидамо огњиште, чикамо духове бакљама од јечма. Отац на видику, пресамићен преко планине – очи у очи с бунаром који повремено избаци леш. Перчин му гори. Веје чађ.

Врбе:

спепељено прутје
црничино соље
шкргутава љуљка
олујно постоље

непламсане магме
нагоре надоле
лучарева глава
прапонорне смоле

(1982 – 1987)

Стоjуħ од семенке ситниjа
у леjу леīла
расадну,
каī на очевоj
маjи.
У каjи водена ждребица
сунчеву īриву наднела
над расаī
њених саjи.

ЋУРАК

Стегло у грлу.
Студен, да пуца кост, јабучице
Адамове – семенке, тачке,
клобуци крхотни:
о, ох! холограми!
Охоло грами рухо извртнули,
бестежинске открили стомачиће
ноте.
Па певај,
па де, певај.

*

Стоуста кћи.
Босиљак у даху.
Но усне у живи чвор
као риба.
А кошуље појне бели
и припеви отичу.

ЗВЕЗДАРСКА ЧЕСНИЦА

„Греде су нам у кућама кедрове”
(Пјесма над пјесмама 1.17)

1.

Ненадана милост:
трајно усељење
у слободну кућу
на Звездари.
Пужеву.
Две греде
одложене пред улазом:
у ову се кућу
крст не уноси,
она се
носи као крст.

2.

Сналазе се
у трави греде:
једна другој
полен на пупак,
да зарасте.
Ветрово чедо
учи ход
по вијугама
развезаног чвора.
Обе ноге заглаба
међу три струке
нежне врпце.

3.

Стари ветар
уводи у дом –
паучину сврдла
уз ходнике,
каблове коврца,
мућине власи:
једини прозор – каже –
твоје око;

4.

чезнућеш
за мојим звиждуком,
за призором
у коме вијам пахуље
и леденице вретеним.
А све ћеш дубље
капак навлачити –
залуд , јер овде
дувам изнутра;

5.

унеси и усправи
једну греду,
око ње да се успнем
оџак да ти продувам,
другој ћу напољу
утробу да дубим,
да се окупаш
и легнеш.

6.

Жижак са усне
у недра греди
ветар.
Узмигољена
бокове нија, косе
распушта таласасте,
иверје стреса и рану
пету мени на прса,
букне сва и врх јој
процветава.

7.

Здраво да си
дрвено корито,
ја теби
јечањ-мливо мајчино,
ти мени од оца
капљу оцта.
Ја тебе
у парампарчад,
ти мене
у звездарску чесницу.

8.

Ево јединог
с цветом, клечи звездар,
под пепел око, домаћин,
мој дах у упрет:
два уреза на чесници,
два снопа
из разденуте крстине.
И чело
пухор-чежња
на угљену.

9.

Подне ако ми
дванаесту
ољушти кору,
у поноћ ако ти
дванаесту жилу
прегризем –
прут око прута
савићемо се
у плетер,
у благо слово
ове
горе Гаризим.

10.

Ни трнинке,
ни перунике за кров,
ни пера орловог
ужареног,
ни воде неначете
у котарици мојој
од прутја евалског.
Само коштица
сасушеног
шипка
на равне части
на раскрсју.

11.

Јасика увис,
ја наниже:
шумске вежбе
за правилан стас.
Вртложе јасику
гајде олује
улево, удесно мене.
Трчимо свака
својом стазом,
свака у правцу свом,
где укрстимо – такне трепетом,
ја њу стигмом и гром
уздржи се.

12.

Витке ли сте, праве,
алеје
витлејемске.
Да ли на греду
пристаде јасика
или црника, кедар?
Чије иверје
згрћем у кућици звездарској?
Док равнодневица
потајно расклапа
плави додекаедар.

ПУПЧАНИЦА

1.

Меко одбија звоно
у меху блаженом.
И светлост мека
не допире: избија.
Обиљем ушушкава
овојница рајска
док трзај бремените
не запрети:
узак јој, облој, повратак
у ребро и проклетство.
И мени приспева
смак у теснацу.

2.

Моје воде, моје купке светлосне,
моје преизобилно клупко,
руке на њему проклијале,
све моје свилено
усисава црна рупа.
Човечици кости размиче.
Прскају прстенови заредом
до шире стране левка
на чијем ободу мати
обгрли, сад већ наручјем –
наличјем црне рупе,
млечним.

9.

Небо
у три ћупа.
Пред починак
један по један одижем
руком завојницом
око млечнога стабла.
Грому громово
а крошњино крошњи.

11.

И ја кћер за руку –
на јутрење.
Светла стаза
басамак, Звездаро.
Исток иглу,
паучица ђерђеф.
Ја – прва зрна
за ђердан свадбени:
бобице рибизле
из шипражја, грла.
Па жарно семење
испод стопала.
Па наизглед ћутљиве
небеске кугле.
Појте-утројте:
Удевам глас –
главу – кроз ушице
зрака.

(1983 – 1993)

Не дај да ти одлети поклопац
Да ти отпадне дно

Певај мала кутијо

Васко Попа

Чак и ковчег мој летећи,
тешку тачку под ускликом,
одшкринух – завирих
у све буџаке јајета
од гнезда до куполе…

(ДОБРО ЈУТРО, ВОДО!)

СУНЧЕВЕ ПОЛУТКЕ

Не да пред огледалом
зине и занеми
жена одевена у излазеће
Сунце –
полутке раздвоје се
тек колико да одломиш
крижуљу: крњетак зрака,
лизнеш је као мастиљавку
и пред камером зенице
која зумира из
заума
предрукујеш на своме лицу
пра-пра Ра
осмејак

ЧЕОНА КРИЖУЉА

ГРОЗД

*

Приче, сне згроздали, згуснули,
реч заустили мужи у пећинама,
да се кроз девојачка грла цеди
у мој врч?
Усне приљубисмо уз њу
знојна мати и ја с пупчанице –
из тог се гутљаја сочи
само као из ране,
само кад напрсне мрак и лине
вино?

*

Оцта кап ваља се непцем,
немо ломата низ гласнице: муња?
Молим да грмне, да сврши се писано.
Ријем зубима језик: свитак.
Изгрћем крхотине писмена:
школьке, хорне. Печат разломљен?
Печем звоно у лобањи.

*

Глобусом ход и рубом гротла
оро – у њеном ритму.
Камен смртовни бубри, мален
да упрти њено слово.
Њена сен у понор ускочи,
потера светлост укруг
па у уснуло око.
Она: иза сени.
За деценију обнажи пола слога.

*

Вихор забаци на лојзе, голо брдо,
на трг, на ћутања наша надземна,
ратишта залечена биљем –
разбуди, позобље молебан хорску.
Чује ли себе без мога срицања
док из корена у корону плови
светлосном шифром азбуке неовдашње?
(Једна. Као што би моја зена могла бити једина
њена примаља? Грло – једини гласник?)

*

Миловито скрушна
нечујка хармона.
Силесна искушња –
пролом Јерихона.

Сукрвица комна
дамарнога тутња,
разбојна и громна
послушница ћутња.

ГЛИБ

Глиб разједа подруме,
светларнике,
глиб с колена на колено
кроз једњаке нагоре

РАШЧОВЕК

Мајко моја, идем са забаве:
распуштено оро и збориште,
рашчепљени удови и уста,
разглављена кука и мотика.
Играј сама као нарикача,
везуј очи, језик у корице,
скидај главу, распасуј страшило,
врти-сучи, додијало, нане.
Ћу мирно као животиња
украј ногу свога... рашчовека.

РОД

Сечиво дошљака са друма
не сруби воћке у корену
но тик испод круне.
Стабло, у живи колац обрађено,
затресе одречно
набоденом главом.
И најтању жилицу отпусти земља –
проходаше
главе берача, па низ друм
којим су и тела кренула у збегове
да збирају род са кољa.

Из гроздастих трагова
сад крошње и косови.
Начичкани зру плодови и дечаци.
Береш и не знаш
да ли прскају бресквe
или капље
из гркљана.

ЗАУМ-ЗУМОВИ. СКАРАБЕЈ

2.

Пуцају прса
Еуклидова.
Но неко брине
о растојањима
нужним да засјају
делови копче,
дојаве чежњу
полутке тачке
у којој простор
не зна за себе
а и време
губи разум.

6.

Метеорите
од себе откида
биберче.
За полутком
у милину, у млин.
Зарашћује.
Костоболни мехурић
лепоту своју хаба:
неуштопану
поставу светлосну.
Камен о врату
а о пупчанику
балон.

ХЕПРИ

1.

Блажен муж:
уместо прстију –
зраци.
Гране и – седам
распахне мојих
земуница.
Умиљеније
рахли илову тврд.
Са седам неба
по седам лазур-лагода
лије и лије
кроз око –
васељенски левак.

3.

За битије златно
знала је
тек по причи
капља.
Али док утробицу
распршену
збира –
кроз измаглине мркле
блесне жмарац:
густину медну врца.
И љубичасто виме
прокапље сјајем
чим напући се први
меурак.

ОТКРИВЕЊЕ

1. Меурак
напола
као јаје, орах.
Па прошијем:
бисаге:
понор и свод.

2. Видиком
пена из вртаче
титрав
преврнула поклопац.
Подземна се кутлача
уз небеску приљубила.
Везујем бисаге:
зинули божјак.

3. Чарне да не би гледале
где гавран и мољац
претежу
грбу напипам: клупко
златно, мозак
малени: том жицом
провалију предњу опервазим:
плик и пришт.

4. Погнут
по мјери човјечијој
која је анђелова
мој врат
одржава на глави сокола
гнездо му и јаје.
За једнорогом узвинут
одиже ми језик
на чело, парожак тај
измешта на теме.

5. Зрачне бисаге
о обрамици дугиној:
можданица и
марамица срчана,
златна вијуга
и црвено зрнце.
Над понором ауре
мехур и туч.

6. Себи па мени
скинуће изнова
преодница звезда
са главе калпак,
калоту с лобање.
Изнова у оба чанка
видело и тмушац,
со и мед.

7. Видесте ли: у круг ће
маглена ћуприја:
јајета соколовог зев:
оро са усне
одигло стопало:
пукао ожиљак
на угаженој води.

8. Модрину предвојену
у гнезда разлила
пучина.
У две полутке
ускршње.
Намигнула,
мени о крижуљу
упртила
шав.

9. О рамену
о темену
бисаге поткожне:
за амбис и куполу
за позлату и пепел
за сенку и звоно
за потоп и потом.

2. По сећању на кап,
по обличју својем,
шака лева – зделу, гнездашце, јаму.
Која помилова, десна –
огледало наднесе:
сан: небесни поклоп.

2. Длан? Огњиште? Вир? Панонија?
Кап кишна? Очиња? Гралова?
Пије воду зека? Или гавран
косовски, куликовски згустак разблажује?
Светлосни коњиц купа се
у калу ко у калежу.
Ох, на коју страну полети
отуд ће прича причесна,
отуд свати.

3. Мамо, огањ узговараш
а љулька девена ми,
кашика, кломпа, одар.
Дрвене котлине пристављаш –
и поклопац им пуцкетав.
Да одигнем га? Хитам, кипим, кипим!
Бесак дрвени, кипић,
матрјошка.

4. Утроба зна ли тајну овоја?
Облине глатке заметну траг
срастања полутки.
Не пукне обруч – као влас расцепи се
обзорје:
жарну помоли главу чедо
изнесе сопствени сферни
наум.

5. Језгро језгру у душу завирује,
у кућу не.
Окућнице им у лету вијоре,
чокоте увезују сунчевом жилом.
Расипају, расипају васељенске грожђице –
тама их
не позобала.

6. Светилька кућевна: жижак у прсима:
душа-девојка.
Не види ко јој златну и сребрну
фитиљ-витицу скраћује.
Шеширић одиже, опанчићем рони –
да издужи згурене зидове,
да дозове велику северну
светлост:

7. Оче, не бејах ли див-девојка?!
Јер заборавих те – кондуре ми
кацига љуби.
Да сам у семенку зазидана!
Да блеснем клицом: сећањем
на одаје модре, мудре, кристалне –
Твоје преблаге очи.

8. Трмка на гробу, маточина, цвасти.
Не одвали се камен –
а дан, год четврти.
Но не трухне доле антерија.
Пара се само, намотава у клупко
пчелиње.
Ено роjева, ено плетиље,
ено из центрифиге лију се
медне игле.

9. Сламком кристалном
спојених судова –
суда страшног и суда чудесног –
вид се точи
и у посуду моју трojну.
Трошну само докле сежу
горњи и доњи капак.

(1990 -1995)

Из књига

ВАЗДУШНЕ ФРЕСКЕ

ЛАЗАРЕВЕ ЛЕСТВЕ

МЕЛОД НА ВОДИ

Годови кад узлете
са пања – изохипсе
с Голоте – кад си расцет
и човек и дуб,

усталасане (с неба)
букаиље бола
под стопалом кад сложиш
у ужарени стуб,

пошукач и бегунац
а столник, молиш удисај
да издисај се груб

преобрази у повој
тамјанов, у излазак
на недоходни руб.

ОЖИЉЦИ

1.

Шта се још бели? Љиљан,
блага вест. Изнад свег –
голуб. Мајчинско млеко,
зид, образ, папир, снег?

Бели свет иза ума
у нашу небеску капу,
на наш тас, премешта с маглом
космати златни тег?

И ти би на бело белу
слику да спустиш. Кад ли –
у тај се утисне спрег

мрља потајна, с краја
памети, с прста незнаног,
незнано због чег.

2.

Бело успрхну крило
и звуци аламота
купину одену̏ше
у несагорив лист.

Бело од бељег прхну
пену раздвоји, талас,
и Непорочну ушчуди,
и Младенац би̏ст

и рече: душу ко олтар
осликај. Тело смрви
за боје, мој ће кист

оживети га.
– Благи,
црвоточим, од мене зар
да справиш окер чист?

3.

Ожиљке смрвљене, вољу
здробљену кад унесеш
у просјај праха, бескрај
у драговољни рам,

испод растућег упрта
роптање када сведеш
на црту урезану
у осмех, Божји кам,

и кад, с подневним жмарцем,
залазака и освита
испробада те плам –

обрисе фреске ти понуди
ваздух (вас дух, свуда дух):
неосликани храм.

4.

У ваздуху (духу, уху)
проблесак: зрачно клупко
светлу оптрчи сенку
блаженог; звучну нит

ангелски хори к теби
одмотавају – да је
у се, у гајтан златни
упредеш, у стари мит

превоје нове да отиснеш.
Но тик пред тобом она
као пред Јоном кит

зине и нема смираја
бури – док не избљунеш
дроб, исповедни штит.

5.

Магла ћилиме простре
мољце да уништи студ –
не из бедра, из потке
примисли да изгнаш блуд

док живопишеш етар
ваздух да ти је насушан
не као риби вода
свиленој буби дуд

но зарад оног просева
с којим ћеш своју шкработку
да сравниш, построжив суд

пред сваком измаглинком –
и шаром – шапнув: Благи,
благослови сеј труд.

УСНЕ

1.

Усне су обод трубе
и левка; како год
окренеш – таваница
горе, доле под

условност су, а краја
нема – само ход
кроз тунел што се шири,
скупља; сав твој род

у гротло уђе; стопут
изувија глас –
сврдло генетско, код –

усном да кружић прорежеш
на обећаној плаветној
опни званој свод.

2.

Новорођене усне
што удахну, ах,
грчевито ли левак
гута, у тај мах

сам не слутећи да се
у теснацу дах
крза, тањи, у судњем
од тела кида; страх

од црне рупе слику
претпочетну мути и
завршни цртеж плах:

левак и труба сљубљени
уснама ужим; лева се
вино, свира прах.

3.

Све што усвојиш усном
изустила је Реч: у цик
Постања – дотекло
каналом семе, крик

пред примаљом, тај кружић
што расте, брбља, чик
да уздржи се од пада
у дубину – чрево – где тик

уз бездан тунел савије
за кружни проток, прелазак,
уроборосов трик:

левак и труба сљубљени
уснама ужим, и ширим,
невидљив претачу Лик.

ПЛИК

2.

Чијом вољом обуку
обличје сан и снег –
творац је; али облик
себе трпи ко стег

и чим ко плик изнесе
из коже то због чег
изнутра сврби – прска,
осипа се брег

већ вољан да му жмарци
дојаве други нацрт,
наложе нови збег

атома, нову причу
са усне која спушта
нерукотворни тег.

3.

И ти шушућеш, трубиш
оно у шта си склон
да не верујеш; изврћеш
рукавац приче, јон

до експлозије напуњен
ћутањем; а кад он
уз хармонију сфера
легне, пред њен трон

клекнеш, дуваш у доњу
половину дуге
круг да довршиш, звон

да покренеш из пупка
спокоја, откуд мудрост
излива смеран тон.

УХО

3.

Шта би с дамаром било,
с ганглијом, иза зида
пропадљивога, ухо
да није штитник мек?

Без милости би копља
пљуштала иза сваког
усклика, а уздах
суд би био прек.

Овако, с добром слутњом
о мери – кад је отров
а кад је, опет, лек –

мерицом уха захваташ,
просејаваш, једнако
тајац као и јек.

СЕНКА РУКЕ

1.

У измаглицу цртеж
урезан да се прене,
да слово седо прозбори –
многажди осјазах, зрех

на трен. А потом пиши
бриши, зури, лови
душевних гибања обруб –
на поругу, на смех?

То што је пукло, није
балон, ни усна. Није
ни пукло. То се мех

покренуо сред магме
сећања – да заболи
првородни грех,

2.

усталасана мора
да пљискају, да хука
у семку живот утера –
овчицу у тор –

у кости – радост, огањ –
у кремен, вир у око,
сан у дан, да се збуде
над зборовима збор:

у безмолвију потопном
уз лествицу да нађе
пречагу сваки створ,

поворке да се врате –
погребне – коти изгона:
тај да развежу чвор.

3.

Уз чворновато дебло
свој не одложив самар
туђи упртиш – нуто
из чвора врцне мед:

светлосна она жица
за обруб ореола
коју не нагриза пакост
нити икоји вред;

ал безрук још, код руку,
безгласан, безок, безух
бауљаш јој у след

и све што за те улове
флис-папир, паус, клирит –
тек отисак је блед.

4.

Тек одјек слаб и скруњен
на глуве груде веје
а одижеш, а месиш
ӣл распукнут и крт,

из ӣла ишта л успрхне –
узнесе нацрт дланова
где дозивљу се Едемски
и Гетсимански врт,

за овим згласјем продеваш
ухо (језик) кроз тунел
на светилима шкрт,

дахом ваздух резбарећи
промуцаш: није овде,
била па прошла смрт.

5.

Резбари, појци, свито
свичева – иде жетва,
лизну ли пигмент који
достојан ресавски ђак?

Не руком – сенком руке
спреман да л је за слику
где огледалске срче
распечати се знак

да страшним потезом кисти
из рога миленија
тик се сроља у *так*

док Одевена у сунце
рађа рез: није овде,
био па прошо смак.

ИЗА СЕНКЕ

1.

Онај ко иза сенке
сопствене сеје жад
по пепелишту, иза
чуме атомске град

зидајући на зрну
које узврне пад
у смеру клице, усред
задаха ширећи кâд –

тај вољан је да наук
о спратовима примиш
где ништи кроте глад

и да се, житељ пештере,
не уселиш у стање
мржње, звано хад.

2.

Онај ко иза бране
однете, иза огња
чеоног, иза лаве
пухор узведе у цваст

еденских врста, мирис
обративши у корен –
ако и губав бејаше,
ако и слеп и кљаст

пре но дотаче причу
о семену – тај, такав
послушаније даст:

узнеси, кљуном голуба
не маслинову гранчицу
но оборени храст.

3.

Онај ко иза црте
сломљене пуклину, зјап
не само потезом пера,
телом зацели, штап

Аронов, који цвета
поставши, или кап
у чаши причесној, која
низ грло рађа слап –

тај би те, бродоломног,
да низ казаљку склизнеш
као из мреже крап,

шапатом повео: свака
реч му – из нове пучине
нарастајући трап.

4.

Онај ко иза руба
пучине, времена, ума
здробљена брвна здене
у поднебесни сплав,

симфоније таласа,
пљускова, ветра, грома
преокренувши – потоњи
да буде први став –

тај светиоНик жмирнуће
да укрцаш се, више
цврчак, мање мрав,

без нимба, без калоте –
с престола хирург опет
завршни смислиће шав.

5.

Онај ко иза реза
по ваздуху, по води
неоскврњену јазву
магме сведе у јаз

тиховања, из којег
ту и тамо, о празнику
срца и сунца, усклик
источи као млаз –

тај зазива да урониш
у небеско жуманце
кист или језик; сказ

о омеги да вежеш
за *веригу бесплотнија*
за васкрснуло *аз*.

(1995 – 1999)

Сиђи у своје срце
и нађи ћеш у њему лествицу
за пењање у царство Божије

(Преподобни Исак Сирин)

Над ѓотлом вије се оро,
плећима подупире свод.
Ала скамени, сурва све –
до Невесте и од.
Невеста дуѓиним концем
свадбени везе бод:
пришива земљу за небо,
окамењену бројаницу –
свата по свата – узноси,
да круже док су год.

I ЛАЗАРЕТ

ЛАЗАРЕТ. ЛАЗАРЕВО БЕЛО

1.

Задатка ко којег да се лати?
Беси – све тумбе, и пакет годишњих доба.
Збуњен је цвет магнолије.
О Лазаревој суботи – веје,
друга затрпава чуда.
Ученик на муци је, и учитељ:
ко да окрене лист.
Удвостручена белина странице.
Нити је самртник кадар да разлучи
белине иза себе и пред собом.

2.

Лазарке где су? Одбегли – грлица, кос.
Славуј, једино, спреман је да огласи
с напупелих младица врбе:
откривајте, чистите своје ране
јер ево – васкрсли размотавају се повоји
да упијају ваш гној и гнев.
Јер, задато беше умрлом да устане,
Слаткопојцу да прогута – кога ради?
Који го и бос је, у чиревима, у бунилу,
испод нараслог смета згубљен,
испод сравњеног света, да запева:
нека пада, да видимо колико чија плећа
могу да понесу.

3.

Чија се страст у грудву следила,
обноћ нарасла у громаду, обдан
скврчена на танкој нотној жици?
Чији иметак је та опстала бреза
на коју сели се славуј пратећи
девојку из хора?
Скорблю, пощщися, поґибаем –
узносе умолно трепетне ресице,
узносе стару и нову бол.
Чији су оно дворови – ни кићени ни метени,
но су им свисли оцаци – и крволипте прагови,
опогањену трпезу – покрива љута коприва.
Чији су ово припеви – ни проклети ни проштени,
чије их гласнице узносе – уз пререзано грло?

4.

Не жари, омекшала под снегом
коприва. Из беле чиније потопа
црвена зрнца обећава
божјаку, потукачу и бегунцу.
И грешни писар ишчекује
семенку њену кротку
као једину тачку одрживу
иза реченице потоње,
као печат из којег објавиће се
мајушна прозрачна клица.

5.

Једну за другом стреса божјак с главе
априлске круне од пахуља и латица.
У локву на одмориште клоне: множе се
степеници пред храмом.
– Јер ништ сам, ништ, јер ништа није моје
осим сукрвице из дланова што капље на бело –
и на стопалу талант нађох, стигму!
Опрости, Пречиста и похитај! Покров наднеси
над локву где загњурена је душа не да се утопи
но да испод кала најзад разазна бреме своје
и да га се не устраши.

6.

– Да имам дом – припева божјак –
ову локву, кад заледи се испред храма,
одигао бих на зид у гостинској.
Дахом да засипам то огледало без рама,
дланом да брискам док се не укаже
исти лик мени и вама.
Гости пухорни, поворко исповедна!
Погребна? Полудевојко-полуптицо,
лазарећанине, с куглом кужном на плећима,
страшило залутно у бекству –
ако мртваје своје одјазите: јаде
неисточене с бујицама пролећним,
ако и сантица прокапље бело...
Писар усхтедне ли перо у њу да умочи
црту да би повукао: довде образ,
одавде одраз, довде ја, одавде ти –
окупану одложиће писаљку.

7.

– Лет-лет, голубице, из омекшалог леда!
Куда? На бели басамак, белу стазу,
у белу поворку на чијем челу сеја
поцупкивала је, а ја – на зачељу:
Иѓрај, иѓрај, Лазаре,
лазарице, девојко!
Где су сестрице брижне, не зазваше ли
двогласјем: Устани, брацо, дођи!
Али одакле зазваше? С два краја поворке:
једна – док сунце излазеће рашчешљава,
друга – залазећем док отире ноге.
О, и да устанем, којој ћу пре?
Иза буљука неразумних – где је она која је
боље изабрала, што се неће узети од ње?

ЗАВОЈНИЦА. СИРИНУ – СКАЛА

– Нема те, голупко. И нема краја враћању
на злуради призор: крило у ступици.
Проминуо сам те, распету. Безрук код руку.
Био сам прапорац који звечи.
Или ревнује служба буђења.
Да бих имао длан, да имаш мрву.
Био сам сит, у мраку, мада уста
нисам имао: ни речи о благом заласку.
Док тамно огледало котрљало је слике –
живо угљевље у грудима:
Био сам дечак, био, крадом, лазарица.
Био сам просјак, лазарон.
Сад сам, по милости, јуродиви.
Јурим, дивим се. Што у лету запишем –
летопис не може да истрпи.
Ја могу.

– Ја сам писар.
Био сам потукач и бегунац.
И сад сам. Али – пророкујем.
Не знам, по казни или милости.
Био сам знак узвика, сад сам тачка.

– Ја сам тачка на кугли земаљској.
Кужна. Ја сам и сама Кугла. Лазарет.
Била сам семенка, била сунчани копривњак.
Била сам ливада. Зашто сам сада карантин?
Зар није ми у утроби писано избављење?
Ко сад да чита и ко кога да избавља?
Рођен у лазарету – брат, муж или син –
лазарећанин је. Ја сам кобна грешка
преписивача, можда сузне везиље,
ил птице с њеног веза.

– Ја сам Мартамарија. Зову ме девојка-птица.
И јесам то – час Марта, а час Марија.
Била сам Лазар, на челу поворке.
Била сам сирена, сирин.
И сад каткад запевам као славуј, ноћу,
док везем. Али дању сам страшило.

– Ја сам страшило. Но слетео ми је на чело
свитац. Узлетели смо заједно у појање
славуја, анђела, не знам – нагла мећава
заслепљивала је. Снежне птице нада мном
као над мртвим братом жално су кружиле:
имаш ли па имаш ли ватре?
Немам, ја сам божјак, из лазарета – заустих,
али свитац који, носећи ме, беше одену
моју кошуљу – раскопча је и одломи
жишку: пламени одблесак
назарећанског Чуда.

– Ја сам свитац. У свити звезданој
жишка, накратко. Мрвица на подушју.
Слуга и заступник. Нека је велик мрак,
нека ме ловиш, нек сам ти у шаци,
нека претиш, нека иглом пробадаш –
ја летим, служим: Господареве житне крстине
разденуте, препуштене лопову – здевам.
Не згревам, не будим само тебе –
и сâм сам у кукољу, у мртвом сну.
Буди се, устај. Који позива – љуби,
а који љуби – позива.

– Ја сам позив, глас, васкрсна мисао:
крошња, превисока за твоје око и руку.
Но ако икад осетиш да си у клонуломе
пробудио вољу да се усправи –
то сте обоје окусили мој плод.
Којим чудом – не питај, већ своју реч Хвале
подај неком трећем као да му приносиш
лествице.

– Ја сам лествица. Дугин свлак.
Шарени шал за бело грло.
Брижни славуј дан и ноћ те облеће.
Привија облог око страшног ожиљка.
На гласним жицама исцељује чвориће.
Твоје, моје. Јер, облажем изнутра:
чекам да обложим, а ти мрсиш, кидаш.
Сироти славуј. Све сâм чвор и грч.
Исправља кончиће. Слаже, превезује.
Сиђи, успни се. Сиђи, успни се.
Сиђи у своје срце.

– Ја сам славуј. Зрнце спрам орла и пауна.
Натпевавам се с бушилицом, с митраљезом.
Али погледа ме Господ. У сјају откри слику
несагледиву. Не заповеди да је дочарам.
Сâм упињем се, од препуног срца.
Слика је певала: хорови, припевници,
чаробне аријe небеске.
Ни да преточим тај чисти склад,
ни да одустанем. Отац види мој труд.
Вратим се у жбун – росу долива у грло.
До-ми-сол. Дом и сол. Ми. Ми. До?
Ја не знам своју меру. Он зна.
А ти? Ако ме не чујеш, а бреза је још ту,
не брини: кад преврши благодат –
неисказиво излива се само, а ми
остајемо неми.

ЛАЗАРЕЋАНИНУ – САМАР, ТУЧ

1.

– Не знам, Господе, колика су ми плећа.
Нахерен, круни се распукли Атлантов шар.
И шаке су ми распарене, улубљене, бушне полутке.
Све дроби се у паду: у пробном стању за Хад.
Више и не плачем: њачем укруг лазаретом.

2.

– Кужне воде. Војске потопне
у душу нишане: предај, продај.
Златне атаре за ситне паре.
Ваздух димом загрцнут, биље
у човековим боловима згасло.
Превез омразе преко усана планете –
цвили бесомучна, одроњеним комађем
у звона циља храмовна: сопствено
да отаља опело?

6.

– Ту смо где смо – рамена отпадају.
Али трпај, роде – у неразумљу, у нехају,
у ћорсокаку гнева ругајући се трпљењу
магарећем. А оно, трпљење,
брже од бремена да би расло,
какву да замишља храну ? Лој –
бездушнику да је као по лоју ?
Какав простор да сања? Бестежински –
где врећа-планина узлебди?

7.

– Закрпа мелемних никад довољно
за врећу без дна – за рањеног,
којег, и сам клецав, с крилима од штака,
преко бескрајног преносим брвна.
У јадима џилита се, мамузом ме у плећа.
О подводно стење раздробљен, сабирам се
сред мртваје, мрву по мрву: где погреших ?
ово бреме – је ли моје? зар заслужих овај туч?
Цар – шта у књизи пише?
Носите моје бреме, јер је лако.
А писар – у постскриптуму?
Ако је ближњи – икона из блата – мој крст,
ево певушим ка Теби, Оче, узводно.
Но и вода докле ће да нас пере?
Кладенац Лазарев глежње развезује,
рите страшилове гнојне, не и самар –
раскрсје урасло у стас.

СТРАШИЛУ – УДЛАГА, МИРО

1.

– Још леже црепи, парампарчад, крај Кладенца –
млека, љубави непресушне, чиме да захватиш?
Још луташ, погурено – с обрамицом без крчага,
без путира, рано моја – с угрушком скврченим
из клониране марамице срчане.
Тек над локвом престравиш се: душа у носу.
Грлица препаднута – као гаврана, копца
пудиш је, а она, у кљуну, од грабљивих
заветно твоје чува зрно.

4.

– Гледај, чедо – травка згажена
одиже се. Ветар шапицу подвлачи,
мрав зрно ражи. И зрачак милоштама
ожиљак с листића избрисаће, и силе небеске
одагнаће чизмурину с видика –
с гране славуј лествицу добацује
травки, за заведење у јутро.
Блажена, ако узнесе и нас
у свој велики задатак.

5.

– Прелома ако и боји се кичма
под веком што у земљу сабија –
удлагу црница спрема: жилу
храстову, босиока струк.
А горе – Рука. Миро, мир. Мера
знана јој – крунице, тучка,
пчеле над стабаоцем сваким.
Пршљен измештен узглобљује,
с плећа одиже, а да нико и не види,
онај неиздрживи несувишак.

6.

– Оче, ја зар ово брдо – преко главе?
Према плећима бреме?
Само раме не пожалих. Ко, откуд
намери мојој прискочи?
На горњу одиже ме зараван, ту
нову обруши на ме стену,
као да покровом залепрша, ту
страшило ми доведе: мртву
сламку да му погладим, аорту –
по вери мојој комора да затитра!
Ти можда за тај посла ме,
за тај чисти часак?

7.

– Лазарево ухо да беше котарица
која отровне гљиве скупља –
зар дочуло би позив? Те и ти – проспи
све. Псовке, ђулад, печурке атомске.
Прости. Не преспавај. Испод дубраве, у хладу,
тешку даску јаворову глачај
док сама не затегне струне куцавице,
док не загуди припев. За безухога немо,
али ти имаш уши? Не звоне ли
таланти, не јечи ли дубрава:
Устани, уста-ниии!?

II ГЛАС, УЖЕ
ПРИПЕВИ

*

Лазарка росу низала –
под иглом зрно распукло.
Под плавом – бела купола,
под белом – црна шамија,
под снегом – древо расцвало.
Не вејте, тешки снегови
у љиљанове вуније
у љубичасте, причесне
магнолијине пехаре,
у звона ли архангелска.
Не пречуј, лале, звоњаву,
не тврди, царе, пазаре,
встани ми, встани, Лазаре.

*

Чији су добош-дворови
где дувар окна прогони –
превесом мрежи дашчаним,
у глиб под прагом зарива.
Где лева десну саплиће,
где пршљен спада с пршљена,
где зуби дробе усклике,
где непца ђулад ваљају.
Скоцкани гроб и колевка,
бубњају димне печурке:
добош ил коцка – хазард је,
востани, встани Лазаре.

*

Чији су оно дворови
где танку туле светилку:
из тмине оркан-издисај –
пламичак натраг у фитиљ.
А фитиљ – завој натопљен
што угрушцима проблесне.
Што гута срчу фењерну
вијући вид у прекосвет.
Сенке се с пламом цењкају,
тргују тмушом бесови –
земљица мркли базар је,
встани ми, встани, Лазаре.

*

Чији су оно дворови
где хајке сколе сунчицу.
Где мрву, жишку вијају,
где разапињу трунчицу.
Где језгро месе отровно
понад скруњене чеснице,
где лиже кугла рањена
свој накот – глуве честице.
Зар неће урлик потоњи
пренути силе сабирне?
Потоња рана зла зар је –
Встани ми, встани, Лазаре.

*

Чији су оно дворови
где белу гоне голупку:
у кал, у смолу крила јој,
а она у сан успрхне.
На око – плочу камену,
а она пером прогледа.
У кавез, у ћуп глинени,
она – под лазур-куполу.
Бодежом гнездо, барутом,
а она – сламке сунчеве.
Пре но што полог разоре –
встани ми, встани, Лазаре.

*

Чији су оно дворови
где белу кињe невесту –
у зору купке сипине,
заузврат она замлечи.
У подне творов хаљетак
а она – руно свилено.
Увече – змијски свлакови
а она – кожу јагњећу.
У поноћ ковчег јаворов
а она – дубак месечев:
о сад је пун, сад празан је,
встани ми, брале Лазаре.

*

Чији су оно дворови
у благом сјају уснули.
Дижеш ли капке травнате,
видиш ли оком склопљеним –
послуга снева сунчева
сневају врле званице
сневају хори звездани.
Из чиста мира, из чиста
ка теби трубе гласничке
разбудну прашку развеју
сејући појне квазаре:
встани ми, встани, Лазаре.

III ЛАЗУР
ЧУВАРКУЋА, СТРАШНИК, СВИТАЦ

1.

Чак и о празнику – јежеве бодље,
змијске језике, отрове сипине
на себе накачило страшило:
да опет не прижене га каквом селицом,
грабљивицом – све растерује осим ветрова.
Кошаве, гороломи нека се залећу
док и најмању бојазан крешталице
не надувају у страх – већи од оног
који надима страдалну му кошуљу.

2.

А и ти, сејачице, куда гледаш?
Колико семења и доба годишњих
треба да буде бачено у трње
па да запазиш, најзад,
на тој страдалној кошуљи
ниже оковратника, заташкану џепом
не подеротину – празнину,
не рупу, него – љуту прострелну
рану.

3.

Колико конца, високог напона да оде
на уметничка штопања, пеглања немуштом
пресом? На довијања: шта још хоће
та црна рупа на несрећној кошуљи?
Под пеглом, као да за топлинама другим
зинувша има глад – празник или не,
топла хоће нуткања, ушушкавање успаванком.
И још: да соколиш је, климајући топло
на стреле, каменице, вести дневне,
из власи пијавице вадећи. И још...
Најзад, стоти калем у стоте ушице уденувши,
знаш: нема зацељења болној рупи на кошуљи
док је тајно, да види само Бог, не препеглаш
не млаком – врелом усном.

4.

А и ти, раденице, не наликујеш ли плашилу
док одмахујеш натопљеним свилним рукавима:
не вреди! Окопавам, заливам, а румен с образа?
А лице? Искључано; очи остале, да капљу.
Но не капље ли право у недужну кашику
рана коју не успеш да отреш?
Зар пресољено и горко с празничне трпезе?
Зрно натруло ако носиљи добацујеш –
не пада ли јаје у котарицу лазаричку?
Зар такво да узму за страшник?
Товаре варзила зар ће примити љуспа
док рукаве-сузарнике не потргаш,
док белим рукама из белих облака
не помузеш радосни млаз?

6.

Савијена – да ли усправља се: која устима,
припевом кошуљу бодљикаву дотаче?
И шта нађе? Под панциром, шта
у сну мртвом подрхтава, згрчено али топло?
Нејачету откуд крио̄це? Под крио̄цем –
уснули хорови, на листовима иста пјесан!
Помилуј мја, Боже, по̄ велицеј милостӣ Твојеј.
Која припева, која падајући буди, љуби –
од радосница, од кајница, од страха неовдашњег
види ли што и писар из облака:
Не са јастука него из барице суђеник,
божјак, прену се, и рите зачаране спадоше
с њега, и мртво беше страшило и оживе,
о Лазаревој суботи објави се врло момче!

7.

А перо шта записује? Слово
пред ким изгрева? Који полизао је
мастило преко знакова разливено,
коме светлуцнуло је у прсима –
свитац је.
А светац и кнез – у свиту кога ће
ако не кадрог да горе печаћено
распечати, доле засеје, жетву назре
зарана, у мрклици засјајкавши надлети
своје и туђе, од зрелог зрна
ново мастило справи.

– Види, мајко, свитац!
Да полетим за њим!

ВРБИЦА: МАГНОЛИЈА, ДУБ

1.

– Здраво, славујy! У нечас:
отежале мрвице Убогог
украј струкова босиока.
Или је скривио тањир дететов?
Пелин распршен, сумпор
из трубе громове, из славине капљу
метали. Или да преспавамо?
Судњу удахнули помрчину,
надалеко, надуго обогаћени
осиромашеним ураном:
удешени за Врбицу.

2.

Ми-мо-ми-мо-ми-мо –
распевава се у пелину хор.
Молитвом, хоровођа дреши грла –
као о Материцама неосетно развезује
огрлице тучане: вреву, таштину, грч.
А дар је – не да се уподоби лазаричком
врат пунолетни, но гласне жице
дукат на челу, невидљив, да омилују,
прапочетни у њему пробуде тон:
Сердце чисто сожижди во мње, Боже...
... Учини, Боже, да чисто ми је срце,
и дух прав обнови у мени.

3.

Хористкињи колико треба?
Да замирише босиљак. Јер, листић
није отресао капи затроване,
но попивши их, преболевши,
опаку изврнуо им ћуд.
Ноздрве миомирисне, мале звонаре,
непца, о чему брује?
Што је од Тебе, нека дође,
а што је до мене – чини ми се знам:
радост скупоцену певушим
новорођени да је обносе око храма,
врбове шибљике да фијучу ваздухом
пред пошастима, пред уранима –
мимо! мимо! мимо!

4.

Радост: звончићи на прсима!
Шљапкајте, ципелице новцијате!
За главу узрастеш у првом кругу опхода.
У другом – ближи си челу поворке
где кандило свичево пролети, а за њим
лишца исијавају ватромет.
С трећим је кругом и трећи навој одврнут –
лебде малише међу пахуљама априлским!
И завејана магнолија досећа се:
оваквих је Царство! Радост придодаје,
свакоме – по цвет: у љубичастом белу сласт!
Љуби част; љубави час: прса надошла до звонаре:
да одигне куполу – чији је задатак
ако не ваш, херувими?!

5.

Али цветова преостаће. С гранчицом
врбовом у кљуну, славуј шта смера?
Загрцнуте латице додирујући –
бреме снежно претапа у звон:
двомиленијумски брујући, на младо лишће.
У ту лепоту одевена, у посланицу Лазареву,
крошња магнолије нишну се. Стабло,
смерно закорачив према порти,
кога дозива? Који имаху уши,
дотрчаше – молика, трепетљика, босиљак.
Који посечен је, дуб, запис,
из пламена сабра удове моћне
с пристиглим пањем састави их, клече
молећи се за руку са секиром
која не зна шта чини.

6.

Знано је дубу: о дану осмом,
усправљен кад поведе дрвореде, шуме
у ходочашће кроз росу, у бољно умиљење –
одасвуд опет ругаће се уста
која, зинувши, одижу поклоп зла.
Руке које монетама кужним звецкају –
циљаће у крошњу, у којој цврчуће
све мање јато малишана.
И ово му је знано: који гађа, рашчовек,
у праћку нуклеарну ставио је главу
човечју. И ово: планета страшном магмом
узвратиће, димовима који превршују, горе,
чашу гнева. Зато клечи дуб.
Не шуме, дрвосече да би клекле с њим.

7.

Да продужи ход, колико дубу треба?
На листу окупаном да настани се свитац.
(Обележићу ово дрво јер је добро.)
Корак лак да је и по води океанској.
Где белег на стаблу просине: светионик,
свети-о-Ник, столпник, укроћује буру.
А бура почучне иза пучине,
ћурак изврне, па по старом.
Иґрај, иґрај , Лазаре
лазарице, девојко!
Копном и водом дуб. Да удубљује се
чтец. Да умножавају певнице
дуборезом писаревим обновљен
светлуцави запис на кори. Да дочују
који под дубом леже: под небом
отвореним, хористи. Попадали – ко у сну,
ко у боју, ко с ниске, ко с високе гране.
На колена да придигну се,
на лествицу од Лазаревих повоја узлепршају
за славујевом палицом.

ОПЕТ ЛАЗАРЕТ. ЛЕСТВЕ

1.

Повоје Лазареве
кроз вејавицу и цват
како да разазнају очи – од белог
одвикнуте?
Разделбама неосетним
и паки, паки приљубљивању
ко да поучи нас, ако не две,
у нама, наставнице благе?

2.

Повоје двапут рођенога брата –
две беле пантљике с неба,
освита цват, залазак снежни –
ко би над лазарет спустио брижније
од Марије и Марте? Дан светозарни
ко чини довољно дугим и меканим
да буде безболно пресавијен, горе,
док доле, понад наших глава, лепршају
дошаптавајући се, два краја?
Свак да одговори на возглас, лазарећани,
свак да увеже барем по пречагу –
ето нам, ето лестви.

3.

Ето милости – ликује лазарон:
лествице, ма и крезубе, над губавима!
Али потребно је још да угоди на пречагу
поскитана нога бегунчева,
низ врлети свикла на смер нежељен,
смер који и леденице са стреја потврђују
у часу оплакивања.
Не поима потукач печат на своме стопалу –
је ли то усуд изгнања ил из обиља бекство?
Но слути – данашња леденица
послужиће као пречага, најдоња, до које
залутно стопало могло би – ако улегне
најпре у камену јуродиву стопу.

5.

Који саплете се стопут о исти камен –
није ли час да се сагнеш?
Да попричаш с каменом? Ослободиш птицу?
Јер, и раздробљен, стећак, ако узмолиш,
уцело исплакаће мегалитску причу:
изнова и изнова застани или клекни
где застао је или клекао Богомладенац
одашиљући ти помисао, зрнце песка,
у виду беле птичице – за којом,
руку раширених или склопљених,
после сто првог пада уставши,
из виолетног левка магнолије узлетећеш
у белоснежну радост.

6.

Устани – дуга је реч:
пештерска,четрдесетодневна,
а дан је еон. И обданицу
Четвородневног – ко да самери?
Лествичник уздржава се да не зевне,
ни из уста ни у уста какву нечист да пусти.
И премда је то тек *н* од *не*, припомогне
писару данас, да се придигне,
међу две усправне, по средини,
црту положену да уметне: ново н
довољно је за наду да ће стопало
узверати се на прву од седам пречага
предстојеће страдалне седмице.

7.

А са хартије добре
од дванаест брезових кора
чујеш ли? овакав, у смирај дана,
одиже се, пре стопала, шапат:
На крају, не заборави ни мој труд,
јер очи изгледах, белине поред стубаца
као небеске ленте штујући,
сваки редак уписујући међу њих
с вером да и ја, и ја, шепртља,
пречагу, ма и ломну, умећем
у лествице избављења.

О, ДИВО ДИВНОЕ!

4.

Ученик крај одра да ли рида?
Или пева као и пре –
грлом презеланим, Лазаревим.
Није ли пред сликом усековања резбар
у рабош нетрулежни ушаптао завет
о нераскиду главе и тела?
(Иза најбриткије одрубљеног заглавља
прича о спајању раздвојеног изнедриће
из реза – узвик самозацељења.)
Но рез је рез: тамним трагом
сечиво прислањају на сопствени врат
бегунци – из раја, из матерње арије –
Главу, којој су уди, не познавши.
Главу која друм изгона посувратила је,
занавек склупчав га у тачку нулту:
Смрћију смрт поправ.

6.

Снивај-спавај, који мниш да чудо
нису само лествице над лазаретом, нишнуте,
минуле у неуловљеном трену.
(Тучане при дну; за ускорак најмањи
птичју достигни лакћу.)
Који ликујеш: чудо је – славуј, сву ноћ,
склад јутарњи шумски, бокор и бобице
сочне, и јелење око.
Спокој, покој.

7.

Који бдиш. Који усрдно клечао си
пред шестовековним Лазаром.
Који посинак си Одевене у сунце –
биберче, заоденуто зрацима.
Не обневиде, уђе у радост раваничку:
глава је ту, и миомиришу жиле
вратне, пререзане привремено, и гипке
постају мошти, да преоденеш им одору
царску, сем хаље доње, која светли.
Усред тмине, под покровом да откријеш
загубнима знак пострадања и повратка.
Обретеније главе да спеваш изнова
као обретеније душе.

ГОЛУПКА

1.

Којој пре силаска приказање, фреска ваздушна,
титраво дојави обличје, незнану красоту:
зрно небеско одевено у тело отрока, девице;
која приста дугу с пупчаницом да учвори –
не знађаше за језу, а докмоли за страх
од силажења. Те лако, зракокрила, слеташе
лук по лук, усред овоја застајући
зарад осврта на чисту радост етра.
Јер, као да увис узмицаше радост:
пред слутњом талога сопственог?
Пред помолом предвесника згрушавања
бесконачја у трен.

2.

Но из бесплотија пошто спустила се, грлица,
ребро по ребро, у кавез грудни,
у букагију дужице, у глад, у жеђ,
у уздах за додиром светлице сродне
иза фењернога овоја –
како источник да обигра, уз појање,
како сквер да оптрчи, како – гротло?
Јер, оклоп мишићни стеже, и скафандри
епидерма. Сапињу – уд и ћуд, пуд и бројчаник
будилника несклоног осврtању.
Стуб кичмени – прикован за узвичник
записа древног: за стожер, при дну срубљен.
Око глежња – упитник, попут ступице.
Нога – ушчуђена у грубој кондури,
стидна над потпетицом углибљеном,
над локвом из увијача војнових.

3.

Ипак, може ли заточењем да назове
то настањење у ћелији *покретној,*
у хромозому, у царству понорном
повеља генетских, за чије увијутке
недовољна су и мастила потопна.
То непрекидно сплаварење плазмом,
ритмично отпухивање алвеола.
Може ли да не заволи те дослухе
између неурона, залистака,
те префињене, мада крхке ланце
збивања напоредних, где сваки зубац
кротко на свом је задатку.
Најзад, може ли да не ражали се веома –
зар све је то прах? Квар, очас –
зар сама је изазвала, задремавши?
Навукла похоту, задах, губу?
Зар да је радује скидање стега –
то болно раздвајање од уснулог, коме
предстоји ушушкавање хумусом?

4.

О проклијавању (преодевању у слово азбуке
ине, о првом лепету девствених гласних жица),
о милини будућој, топлом поветарцу –
зрно земно шта зна док але црне
кошуљицу развлаче му трулежну?
Кроз кланац гробни шта проводи га
ако не слутња осунчања, вера у добри наум
предела висинских, откуд *свијетла идеа*
послушно и с трепетом пада у реч, у глину:
слази леставма – чију двосмерност
слави и девственица преодевена у отрока
на челу поворке лазаричке звецкајући
дукатима и сабљом.

7.

Бело је дуготрпељиво, бело не зна чему
распахнуло је двери, Слово да л запутило се,
или је наум о поласку тек тачка невидљива –
повесмо нове повести. Не зна повест
писарева – каква ће кривуљица пасти
ниње на белину: скверна, зрачна?
Белу хартију – острвце – натапају мрље
нафтне, крмаче разливене из нуклеуса
мастионица злих. Сама на острвцету,
на једној нози, бела птица грчи се:
рода? Перо писарево? Гушчије: голубиње?

8.

Бело крило голубице зашто узмахне ако не
да би помогло плећима раслабљеним под
бременом?
Не споља, изнутра крило тежину штрпка,
изнутра, каткад, и сав терет преузме
макар и само на часак угазило у
нечистоплотије – огубано, о згубљењу
јасније да запишти. Земним болом гоњено –
над земљом страшне пројектиле да престигне.
У светлосну брзину да уклизи – у писмо
коме нада се и нада писар, божјак ли,
док изругује му се мног, јер белим власима
сламке сунчеве и кости сухе увезује,
дугу препасује шарну пречаге да начини,
лестве, уз које задато је сам да узнесе
најтежи терет: прашинку, прашку –
у пра-честицу светлосну.

ОПЕТ БЕЛО

1.

Бели свој завежљај док развезује честица
васељенска – ангел невидими на Гробу –
зрно златно коме допашће ако не белој,
будној и у сну. Која угледа га. Успрхну
на тихи зов кажипрста. Приви главицу,
голупка, уз ангелово крило.
Те и земник са завежљајем милешевским
нада се капљици созерцања.
Златножута, на белом, шта исијава ако не:
Ту сам. И пречага ту је. Саздана.
Твоје је – да угледаш. Мрену одагнаш с ока.

2.

– Беле се гљиве. Избељују црницу
на дну могиле. Толико видим. И још:
која у белом ишчекује пред олтаром,
девојка-птица, пожутео јој руб хаљине.
Тешка позлата лазаричка. Литургијски вез:
– Не како ја, него по вољи Твојој. Али молим Те
за овог који ми је у срцу. У локви-океану.
Ако ни то није чаша из које да отпијемо –
нека мимоиђе. Но уведи га у храм.
Да знам – није узалуд.

3.

– Душо моја. У земљу – од стида пропадам.
Каква беше. Какву те на кићење водим.
Нису крива огледала од срче са сметишта.
Зеница Женикова изоштриће слику болнију.
Катран. Крв. Ожиљци. Обљуба. Смрад.
Прња слепљена с раном. Гола губа.
Шта да учиним, Боже, шта да молим?!
Сунчев сапун? Пљусак? Не би спрао.
Крао сам. Обио нежну плаветну куполу.
Гнездо стргао. Бургијао јаје васељенско.
Очерупао птицу небеску и земну.
Један ме трзај њен, или муњин, пови.
Сватовски пуцањ. Вечерњи звон. Наузнак
– а ничице – вопију: Гутај, земљо, плови.
Ништаван, ништ, ничији сам до твој.
Опраштај, Мајко. Оче, благослови.

4.

– Да, честни оче. Лазарко. Ел азар.
Ја сам, Лазар. Дозван у дан: у дом.
(У храм, бележи писар. Греши ли?)
Био сам слеп: то што сам рубио
није био дуб. Ни магнолија.
Сунчев зрак обигравао сам тестером,
линију годова – обзорја, пучине –
секиром кључао, узносио се
над оборeним деблом.
Али гранчицу пожалих, под птицом свијену,
и она листић показа: хиљаде сунчица,
голубица у умилном плесу – та дивота
зар стала би у моје прећашње око?
Био сам мртав. Био сам глув
за лепет зацељења. За лествичарев завет –
увис да дуби завојницу у деблу.
Сад чујем – расплињују се моја сечива
а брезе које оборих не улежу у трулеж
но с јењавањем пљуска одскачу, и запис
обраћа их у златне усклике.

5.

А који под дубом као у храму
миропомазиваше страшила
и све их одреда заметну на плећа,
који палацавога гмаза смирено
узе, пољуби у чело, пусти –
кад нестаде и куд? Не зна писар,
ни перо. Зна белина – *море житејское*
клобучи се у водени жиг,
печат гласа над водама:
не тугуј, чедо, отпусти са длана
зрно жетвено и свица, знајући им смер.
Љуби хладну црницу док не просине,
бели одмотавај свитак.
Читање таме одложи док свитац
између два просјаја у утробици
не преобрази словни знак.
(Греши ли хор, грцајући:
у речи *свитац* – *и* звони као *е*.)

6.

За ким звоне – види ли: Јаков и Јован
удостојиће, стубама прозрачним.
Или узалуд чекале су невесте –
вишње у цвату, под снегом јабуке.
Ево узваника, уз преорана гробља
ево дрвосеча, сад – с кошарама.
Ево скупљача росе. Толики труд.
Локве здружују се у чиста огледала
Дуга обгрљује глоб, гроб.
Лазарет рида, лазур кличе:
Лазар, Лазар! Елеазар!
Прогледали рођенче и мајка.
Отац силази, успиње се син.
Ево слике, ваистину – успрхну славуј –
моје срце веће је од мене! И утихну.
У чуну нотном плутајући пучином –
гле, насукао се на Залазак.
Возведи, многомилостиве.
И устаде, крочи таласом скелет с ореолом
у белој страшиловој кошуљи.
Из прогорелог џепа на прсима
новчиће украдене с иконе
ћутке враћа Сунцу.

7.

Блажено тоне светило, млечну тишину
преко воде и копна разлива.
Ту сам. Све је ту – надолази сјај,
плима светлости благе.
А који занемеше, њоме одизани
као голубије перце.
Која с таласа прими колевку,
бели запис дугиних арија.
Ни да се гласну. Ни да заусте.
У уста улила се, груди препунила
предвечна, белым-бела
Белина.

(1999 – 2003)

Четири воде се среле,
пупак вртложе, вир –
осека, плима, пена,
водени пуца шнир
ту, ту где лудо згазиш
шикнуће живи збир
свег што је с веком штукло...

(ВАЗДУШНЕ ФРЕСКЕ)

Боже ако икак
разгневи те врло
ако падну на њ
какве давне клетве
Одузми му жетве
вид очињи узми
Али ти се молим
не узми му грло

(КЛОПКА ЗА СЕНКУ)

ПОНОРНИЦА, УСКЛИЧНИК

Праху? Сени Јована Дучића

(Требишњица)

Под земљу одбегла невеста –
одоздо време помера
одоздо вреже превлачи:
платану, ситом живота,
свој грешни пород потура:
грожђе, пипуне, нарове –
обиље сласти распукле
да купиш, да се искупиш,
да вкусиш како дозрева
исповест листа смоквиног
међ корицама требника
под темељима тврдошким.

(Атлантик)

Изводе љубу понорну,
а ти – у понор туђински.
Сунце је к себи узноси.
С обале твојих реченица
јаблан узлеће: ускличник
и тачка под њим – кугла
земаљска, божја лубеница.
Блажено у њој семе.

(Тврдош)

Радуј се, црна семенко
јер клицом звониш звезданом.
Радуј се, лозо усправна
јер се у стабло обраћаш.
Радуј се, јер те платани
кипариси и кедрови
литијама пресађују
из океана леденог
у благовесни чирак.

(Црквина)

Блага је вест, и благо
понорној – понад брда.
Јер успаванком свештеном
пои те. Достојно јест
хвалити рибље, крtичје –
одозго пишеш. Одозго
вити чемпрес ко усклик
печатиш сунчевом тачком:
да буде певљив анђелу
човеку да буде читљив
кад горње око и доње
бденије скупа упрегне
у двоколицу видика.

(Херцеговачка Грачаница)

Реч *ґорње* и реч *доње*
склиске су, немирне куглице
на ветроказу ноћном.
А Творац не преокреће
збуњиви наш пешчаник:
само га мигом узведе
у фењер земљом утуљен –
сам своје чрево да одврћеш,
свој несагорив фитиљ.
Блажен, који се склупчао
у трунчици под ускликом
Ти си видело свету –
јер ће устати разигран
усред светлосног снопа.

(Звонара)

Блажен, који закорачи
у зрак као у звонару:
уже од снопа светлосног
не руком, помишљу тргне,
небеска светила заљуља,
звоњавом преплави брда,
и ето невесте – плови
као икона на водама
боґоспасаемому ґраду.

ПЛАТАН

(Плата души)

То није дебло. То су Адам и Ева
у пра-загрљају. У заносу венчања
свепланетарног. То их дивовске силе
крунишу благословом (клетвом!) бујања:
то није крошња – то је родослов Постања.
Платан је чудо. Божја плата души
ганутој честицом. Споменком. У ранама
едемским, латица и лепоте препун,
хербариј прса немоћно дреши узе
пред гетсиманском буром у гранама.

(Милост)

– Које дрво – кедар, трепетљика, чесвина? –
пало је попут Јуде, не урликнувши *Нећу!*
Ово – подупире небо, град закриљује од бомби,
ноћ и дан гнезди светила, кроти гмазе и громове:
не, не, платан није послужио Распећу.
– Није знало шта чини, то дрво. Зна ли зрно,
умирући мајушно, да ће напунити силос?
Крст – да вавек ће рађати, не олиставши?
Све је – да поредимо: од Земље, већа су њена
прегрешења; од њих, већа је Божја милост.

РЕЉЕФ

(Конфете)

Брзи данас јахачи са светлошћу утркују се.
Гласнике не шаљу. Пробију ваздушни зид,
бану у пола речи, пола сна, пола чанка.
Угарак распечате, гроб, глину.
На недужни рељеф – ескадриле сруче брда
конфета касетних, пуњених разорном бојом
рђе: незајазивим преплављују страхом
пештере, дубодолине, висове.

(Печурка)

И да верно беше извајан рељеф огледни –
не осликава више завичај: други сада пејзаж
овде зеницу притиска. Дроби се и слеже
страшна печурка: гутај! Творац дело своје
више не препознаје, камоли оно њега.
Уснула или будна, зеница слику родну
на другу измешта лоптицу: нови шара колач?
Подвиг пресађивања срца, лозе, моштију.
Покрет извлачења гудала васељенског
иза рељефа: с оне стране црне рупе.

(Гудало. Полифон)

Потрес: три жице – три затегнуте путање
Земље, Сунца, Луне – дрхте под прстом
смаковним.
Док не просине молитвом тесто, глина.
Гудач док не услиши. Благим превуче гудалом
преко гребена планинских. Поврати им дах.

Метеорита прах, појан до уништења,
питом али и плах, вејан у наслаге стења,
биља мирисног звон, обличја нежна, потом
помамни полифон – о, благи Боже, потоп! –
плави за рајем хад, честици душу мења,
у планетарни склад слива арије прења.
У планетарни склад слива арије прења,
плави за рајем хад, честици душу мења,
помамни полифон – о благи Боже, потоп! –
биља мирисног звон, обличја нежна, потом
питом али и плах, вејан у наслаге стења,
метеорита прах, појан до уништења.

СУСРЕТ, НА ВОДИ

Подно Маглича

(Водопад)

То што зовемо *водопад* – у дну сљубљених брда
под тврђавом, низ удолину, са измаглицом друга
имена своја разгрће. На дну небеске чашице
слапове воденичне претачеш попут вина
у Кани. Мутна је наша притока. Талог
још ваља челенке, штитове. Преко бедема
још – завежљаји избеглички: селице обрушене
оживљаваш у жилавој пени.

(Пена)

То што зовемо *пена*. Чили умор воде.
Трен разбашкарен у памтивеку.
Још кипте наши поноћни воденични беси.
Још гута јаз. О чекеталу не питаш.
О мливу, о сипким веловима венчанице.
Наш се воденичар загледао у љубу
маглену. Не знамо кад га је одигла и куд.
Кад је потопила жрвње.

(Жрвањ)

То што зовемо ***жрвањ*** – звездана је маглина,
слика с Твојих лирских сводова.
Њоме прстенујеш; њоме обујмиш одојче
у крстионици. Познамо је у котлини
где из осунчане камене стопе ликујеш:
душа столпникова управо ту
побудила је тело на просјај.
Јесмо све даљи од тог језгра, те небуле,
али, пред зидинама, тело наше није
згасли угарак. Нити је ход, сав наш ход –
магновење између магме и магле.

(Магла)

То што зовемо ***маг̄ла*** – још више притиска
накнадно, под капом ведром.
Модри пешеви кад отперјају преко брда
не знамо ништа – колико беше душа,
колико хлебова, колико колена кумства.
У колу, кавзи, пушкомету – ко беше
први ко последњи, ко вера ко невера;
у мираз – коме опанци ком обојци?
Не знамо да л је кап из ока или ране
или је винска, кап зноја свадбеног
разбризгана по листу купине.

(Купина)

То што зовемо *кӯпина* – жбунић на одрону
о једној јединој жилици.
Још добродушно из гримизних недара
изгрће несагориву сласт.
Над шумним слапом прикупља снагу
да изговори имена намерника,
као зрнашца да их сљуби.
Трећом руком лечебну капљицу
да справимо од њиховог пламсаја.

(Пламсај)

То што зовемо *ӣламсај*, то су мехови
Твоји у нашим прсима. Које надимаш и
надимаш лично: дивних ли, премудрих дела!
Као дозрели прашници у набреклој тишини –
ишчекујемо Твој дах.
Пукну прангије, духнеш, устане
мртво слово с папира. Некмоли гајдаш:
старо вино – у нов мех. Потегне, свира лудо.
Све занеми, чак воденица. На води игра чудо.

(Чудо)

То што зовемо *чудом*, само је милост сусрета с Тобом – из чуда, као из чуна, чедо искорачи на степеник водени, излије душу:

Господе, добро ми је овде с Тобом!
Утекох са тржнице над масовним гробом:
језгру утробу изврћу, смаковном пробом
океан гоне на брда, тргују мојим дробом,
хушкају моје отроке аветињском злобом.
Хушкају моје отроке аветињском злобом,
океан гоне на брда, тргују мојим дробом,
језгру утробу изврћу смаковном пробом:
утекох са тржнице над масовним гробом –
Господе, добро ми је, овде, с Тобом.

ИЗ ЧАШЕ ЖИЧКЕ

ТЕБЕ ПОЈЕМ

Здравица жичкоī неимара

Рекох: моја глина. Опрости, који јеси.
Мој атар, моја плева, мој калуп. Моји дани.
Твоје су речи на уснама нашим.
Твоје је све чега год се машим.
Земља и вода којом земљу месим.
Ватра и ваздух који ватру храни.
У мојој циглани цигла није моја.
Ништа није моје. Осим зноја.
Па и та кап низ лице, слив низ тело
Твој знак је, да Тебе слави Твоје дело.

МЕЛОД ПРЕД ЖИЧКИМ РАСПЕЋЕМ

Згубих Те, јер сам земља. Лице од катрана црње.
Лажни целов, ланци. Троимено стабло срубих.
Ударци, бичеви, трње, поруге, четири клина,
копље. Копље у срце. А Ти ме љубиш.
Љубиш ме, јер сам земља. Семенку згрлим, букну
првосаздане вреже. Вију се уз дугину арку.
Заплоде. Џиновски род преплави соком
потопним.
Уроним распето дрво – изроним живу барку.

Плови срце, Нојево-Твојево. Мојего спаса чун.
Сандала за ход по пучини. Ковчег-сандолина.
Пљувано, плови по плавети: *Оче, не знају шта*
чине.
Љувено, плови по завету: *Мајко, ево ти сина.*
Спаси ни, Сине Божији – ридају невесте, кћери,
браћа, чеда. Сенке: ни принети ангелском хору.
Али, принеси. Не искрцај. Бол васељенски излиј
у четири реке, у гајде певача на стакленом мору.

Опрости мелоду жалост. Унакрст раздрах поља,
мора, облаке, груди. Пред Распећем, без прста
Томиног и без кључа, само сузом, одшкринух
двер из плача у песму. Не: двер у срцу крста
Ти распахну, као Капију. Сиђе, даде знак
земник да збаци крцат кош, алас из муља баласт.
И узнесе се, упртив и раскршће с мојих плећа.
Пуно срце за Тобом прхну на светлосни талас.

ДАР

Шака, мудро саздана да скупља и шири прсте (да прима и сеје док не пропева зрно плачно) – зашто је посечена (као агнец, док стрижу, нема)? Зашто је поново обретена – ако не да вкуси мрвицу Часну и види: *Сије јест тјело моје* зрачно:

Лије се луча мелемна, а беше длан обогаљен.
То светила су велебна, то благодатни огањ је.
То самородна, јелејна делта је речи – од немога
до могуна и могаје. Низ прсте, фитиљ-корита,
у једној капљи – многа је: *На многаја љета.*
То с водопадом водоскок дошаптава се ватрено.
То хорују мореузи између два света.

КА СТАКЛЕНОМ МОРУ

ФЕБРУАРСКИ РОД

Громови да су погодили платане
дуж булевара белога града
не би хорски пљусак очињи.
Не знамо ко труби орезивање.
Падне крошња. Круна. Патрљци,
шаке дива, ни за облак да се ухвате.
А где срубљене су на нулу гране,
из живе ране, из пресека златног,
дебло прогледа на све стране:
оком орла, да узвине се и маше,
лава, да из нагона у вољу скочи,
бика, да тегли, трпи и ћути
и човека, да слути: Нису ли то
ноте? Уста? Певају: *Свјаш!?*
Очију тих да није, не би хор
славио фебруарски род платанов:
прозирни изданак на платоу,
диригентску палицу чуда.

ВОДА ЖИВОТА

Подигоше се воде многе, на врху водени град
по равни воденој одасвуд клизе водена здања
са сваким видик се отвара велик као пучина
свилено лију и вију се гласови умилни
у мрешкању трепере простране одаје водене
посред града капље пламичак на кристалну
површ
благо лелује плам који не пече но милује
у пламу водени престо.
Видесмо пред престолом велико водено дрво
као пахуља грана се, липом *мири ко и ӣре*
багремом белим и зовом и смолама јеловим,
јелејним мирисом дарива, босиоком, измирном,
ружиним пахом окна ледена украшава,
миомиришу. Милодух, благоуханије васељенско,
водено благоуханије.
Не знамо коме ће та мрва са длана воденог,
свечана вечера биберчету *Јанеле бело Јагње*,
спрема се ваведење уз степенике водене.
У недоглед прозирни плато на воденој скали.
Издалека, као пред престолом, духом и умом
отварамо уста. Певају кристали.

КРОЗ ТАЛАСЕ

УЉУЉКИВАЊЕ

Не бој се, душо. Не могу те секиром,
као ни воду, ватру, ваздух, а ни земљу.
Ако и надвоје нано честицу –
њени таласи опет узму се за руке:
зацеле нано рељеф. Завијоре небом
невидиме косе земљине.
Нису засебно ваздух и земља, док пристаје он
на притвор у руднику, на прашину у устима.
Док не напрашиш да пукло би ако и ноктом.
Не секирај се: мислиш рез, а песма.
Ко у песми с душом дели се – славослови.
Јер, и реч на сецкање по слоговима пристаје
да, неразбијена, јајашца нотна сливамо
у полу, полог на грудима, у вунени шал.
Што излегне се, успрхнуће: на-на-на.

ХОД ПО ПЛАМЕНУ

Нису засебно вода и ватра.
Вода напила се ватре храмовне.
Изува се народ, хода по пламену.
Потоне, па увис подиже колено
не знајући наредни језичак,
нити којим ће редом да сукне:
из воска, мине или моштију.
Нагутало се *нина-нана* и зна:
да превали огањ на згаришту храма
моћи ће само корак који памти
густину воде: млека мајчиног.
Стопало, које ће с обале на пучину
и кад изује чизму од седам миља.
(Седам – *се дам*: ово дајем: миље.)
Збиља, осми корак је твој.
Полусан. Стари и једини стан.
Вода и ватра. Чизме за осми дан.

СИТАН ХОД

Дану усправном где испречи се водоравна ноћ,
онде је средиште твојега крста.
Онде ти на плећа наук исполински
ситном прикивају секундаром.
С невољних рамена црни и бели див
опробаваће се у вештинама тешким.
Као што је одизање и обарање
блажене кугле с видика.
Као одизање прозирне старице с балкона,
размицање грудне јој крлетке – радост
устрељена да излети.
Одизање одблеска с намрешканог лица
попут одизања скраме с млека.
Не би се млеко изнова заскрамило
да не памти бели титрај у недрима.
Нити би се твој крст, да не ходаш том скрамом –
успротивио закону теже.
Доиста, паде и устајеш, и као да лакше је
под бременом све тежим, и као да видиш:
све бељом кредом задате тројне ознаке
за твој млечни ход, твој крсни, твој кружни,
уз чађаву, трошну пужевку.

ГЛАС

За чиме чезну мреже словесне
ако не да улове глас вода многих.
На извору. Где врело заусти пахуљу.
Где пламичак за пламичком извија
из груди кристала течну шару.
Којом хорови од памтивека
тишине неовдашње сливају
у глас, од којег и сенка усправи се.
Тело за којим је предано клизила,
већ водоравно, у наручје узме
и носи куда треба.
Ми преко поља, облаци преко неба.
Из јасписа зеленкастог у азурни сапфир.
Докле год, радости моја,
вода љуља и љуби.

СВЕТИ МЕЛОДИ

(Стопе)

Јесу скруњени с фресака свети мелоди,
али ту су, с појцима (Помилуј. Опело.)
Козма до Теодора, Теофан до Јована.
Боси по срчи храмовних витража.
С руина призивају спас: глатко море.
Што је писано, да случи се пред нама, због нас:
у заветоване им стопе на води
мирно да ступе као у барке.
Простране. За сав род одар водени?
Тихому пристаништу руб?
Не. Свети дар. Кињење воде. Пљусак.
Одижу се водени своди – знак хору
Да тек на отвореном мору отпочне
Песме за успињање
Уз водени стуб.

(Житејское)

Шта је све прогутао Слаткопојац, начитани.
Напаћени Сирин. Шта отекло низ воде
кајне. И не питај где је море стаклено.
Ако тако умилно, ноћ и дан, проносе
скривеног Дамаскина понад вода неначетих,
свратиће жељени птичји хорови
и до Саве. И по Павла. Зна славуј
под чији ће шал. Чијим грлом
огласиће се живи жубор, ма и успаван
испод кристалне коре
мора житејског.
Где завапи Јона: Оптекоше ме воде
до душе! Петар: Рави, давим се, избави!
И отпоздравља голуб: Ваистину се јави!

(Ледене шаре)

По воду, на кладенац, повратник,
а нежну пахуљу захвати: давни жубор
потока рајског. Ма и снежног.
Као да још куца, одоздо, а залуд:
танка скрама чврсне. Што љући мраз,
то свечаније ледене шаре на окнима.
Не мари Химнограф ако измиче му
то што зовемо живот, једини, овде.
Али белу главу сагиње: те шаре, та чар!
Тајни нацрт пахуље у складу сваком.
Само очарања изводе из круга
непојамног, у коме ум се врти.
Та бела булка из роднога зденца.
Ако и клоне глас при крају песме,
на добро нека изађе. Птичја каденца.

(Жељево)

У жељене воде. Жеље воде. У Жељево.
Топло је одбеглом кад се врати.
У складу унутарњи и спољни сати.
Студенту, кад сврати. Студиту, на студенцу
зараслом у корове, шуме. Птичје хорове.
Блажене. Ћију-вит-вит-вит.
Цвит-цвит-цвит. Цврррр…
Цип-цип-цип. Цви-рип-цвију-цвију.
Крију се и крију.
Немоћна твоја азбука за њихове зборове.
Дају на знање – сломићеш грану.
Ку-ку. Одустани од подражавања. Сиђи.
Одоздо преокрени смер кише.
Успењу радују се ако не и више
жабе из бара и бунара.
Није ли бит: *све што дише нека слави.*
Те и ти. Опет навише. Уз кишну струну.
Као паук, хитро, уз сопствену нит.

(Прелазак)

Блажене шумске крошње. Кићени воћњаци
најзад уплове пресветлим семењем.
Што је тмушом скрхао олујни град
шкропи весели цвркут. Благо слово.
Зобљу дроздови у сласт бобице васељенске.
Честице ројне. Сочне титраве сунчице.
У гр҃оце. Из гр҃оца. Преливање висина.
Из препуног у пуно. Од твари створу.
У трепет Духа који над водама лебди
пун љубави и слуха
за мелоде на стакленим ногама
по воздвизаемому мору.

(2002 - 2008)

Из књига

БЕЛО ПУЛЕ

БИБЕРЧЕ

ГРУМЕН

ГАЛГАЛ

ИЗНОВА

Кад још и копље међу ребра –
и из мојих бризну. Али по скидању,
ужаснух се: не слива ли се – и од руке моје?
Јер, овоја презрех, а пљувачка – на Тебе,
на оној разјневих се, а бразготина – по Теби,
овима суд помислих, а клин – кроз длан Твој.
Руке раширим, тако се сетим.
Тако понесем, као Симон.
Ништа за себе не молећи,
но да издржиш то распињање
непрекидно: у свакоме и од свакој
изнова.

МЕЛОД. ОСЛО

Је ли било ил ће бити: сенку одижем
са трга. И трг на плећа: раскршће.
А за петама, жалац: хи-хи, магаре.
Нека, маћаре је добар човек –
добре апостолке, за добро море:
ход преко таласа? Стаклено-огњених?

Је ли било ил ће бити: трг и гранчице
палмине испод копита. А испод трга –
срце жално, већ у хитон Распетог
увијено, већ са семенком грожђице
заривено у топлу земљу.

Је ли било ил ће бити: земља мироточи.
С обале морске шепам према пучини.
Да ми је – *не-а-не* – кораком крилатијим
до Града, чија улица је – *злато чисто,*
као стакло прозрачно.

Је ли било ил ће бити. Слатки самар:
сафир и смарагд, аметист, халкидон –
напасло се и најурило с ветрима,
наносило се раскршћа и тргова,
из огледала, воденог, небеског,
бело осло би – на фреску.

СИЛАЗАК ЛИСТА, ПЛАТАНОВОГ

МЕЛОД, ОКО, ОБАЛА

Теби хвала. Удешаваш сусрете.
С бобицом рибизле. Мирним језером.
Гуштером који, усправљен,
зашљапка преко водене површи.
Ако и прођох мимо, на другој страни горе
маслинове зажмурим, и зенице врате се
преко гребена: свему што их не отпушта.
Кротком оку магаренцета,
тако дубоком да сјај блажених јасли
испуни прса. Но не одигну се стопала:
бол, који беше иза сјаја склупчан –
у стопу за мном: ласо, букагије.
Тако и улазим у море: у руине храма.
Тражећи звук, слог, којим на пучини,
надам се, ословићу бело осло с фреске.
Не да упитам како је радост богопримца
издржало, ни како богоносило Јагње у
град. Него – куд се денуло после,
кад *Осана* посаврнула се у
Расīни.

ВРТ

Тог врта више нема, али добро ми је
у њему. Тихо пева бобица гримизна.
Из траве у којој лежим, преко венца
планинског истискује јутро, подне, ноћ.
Док се казаљке не врате на осмејак сунчев,
ослушкујем облутак: тврдо ћути, а жилице
титрају, најзад рибизли припева. Од тога
почело је, од благословене тишине: склада
будућег.Од немоћи да уздржим се, не заустим.
Немоћи да изустим то сагласје: сунца,
облутка, лахора, хора ливадског.
Костобољу, змије, припустићу касније.
Али да никог, никако не уђуткају.
Док ја пољем, морем, мој врт – за мном.
Све моје сени, пахуље, моји платани и
куглице им семене. У барку ону све нежно
да спустим: у ноту на линији пучине.
До миле воље, све нек се
у својој истини купа.

ТРГ

Пре, ту је био трг. Цветни.
С платанима. Док није обрастао
шумом. Док нису стигле дрвосече.
За њима потоп.
Повест о томе како доспели смо
на пучину, пешице, записана је
у одразима. У зеницама, на води,
у огледалу небеском. Слике верне и
целе једино при изласку Сунца.
Ако му у сусрет полетимо, ма и
затрпани. Лишћем које нам трули
на рукама. Брдом упитника:
Бело пуле – како носи, на кожи,
под њом, печат Уласка цветног?
Ако беше и Распећа очевидац,
не рида ли још? Јер, принело је:
послужило да се збуде? Како
нови сусрет ишчекује? Опет
да понесе? А ми?

ЛИСТ

На апостоле – мудри плам.
Мени за ухо – лист, платанов.
Ни кишне капи на њему,
ни у њој сунчице. Ипак,
у срцу пренутом заигра
капљица сунчеве крви –
те знам, биће пуно.
Пуно, прелетеће на пучину.
Која и сама, одавно,
у прсима ми пребива:
слику стаклену љушка: сићушни
одраз Града над водама.
Кад би могли да не подижу без мене
тај Град на води, обасјан и згрејан.
Што задато је да ја принесем –
на мојим плећима да стигне.
Али ако не? Довољан је и лист.
Привијен. Пламти.

СРЦЕ, ПУЧИНА

Да л су га таласи ваљали или је
доскакутало сâмо, или га птице
спустише, или дуге. Или, у жару,
чизмама од седам миља, прекорачи
пола океана, угоди тачно на линију
видика? Тек, срце је на месту, Мелодово.
Дрхтави птић, на лелујавој линији
међу морем и небом. Гледне, тамо,
овамо, шћућури се. Остати ту,
у тачки у којој светови дотичу се
као кругови осмице. Положити јаје,
гнездо градити ту где можда управо
клицу пушта Дан Осми. Иако сâм
Мелод, најзад упртивши сенку и звоно,
једва и да закорачио је с обале,
први корак на води у воду бацивши –
његов птић већ пева на пучини.
О пучини у прсима. И о капљици,
огњеној.

ЈАЈЕ, БЛАГОДАТНО

Ако ћу тим путем. У воду и ватру.
За белим Јагњетом на ослу белом,
белом линијом добродошлице од хаља.
За белим кажипрстом анђела, ка гробу
празном. За путоказом од празног,
избељеног повоја. Не знајући
ни како ни где се та два бела пута
укрсте. Али тражећи, на црници,
на водама сињим, белу тачку пресека.
Вукући тешку сенку земљом.
Напоредо с магаром у огледалу.
Зна ли? Преко воде, све ћемо лакше?
Куглу земаљску као сенку. Сенку као
шину на води. Преко линије пучине
као преко прага над којим шине
прометну се у пругу дугину?
Види ли? Белу тачку. Увијена
у папирје дуге, у грудима.
Носиља: над водама лебдећи
испушта пламено јаје?

РУБ

Где је тај руб између мора и
неба и шта је иза руба? Да не
потонемо, не одржава ли нас већ и
то питање. Прво у које укрцасмо се
као у стопу на води, патмоској,
још далекој од огња у устима.
Као што и наша танка беху знања о
њеном лепом згушњавању, у кристал.
Ни мучнијега ни милијега хода.
Ни крхкијег исхода: сваки наук –
напола, преко колена. Пола у воду.
Оно беше корак преко таласа, ово –
линијом видика. Као по конопу:
вагаш своје небеско, своје земно.
Ловећи у ваздуху поводац анђела
чувара. А преко прагова видика?
Линија пучине титра као струна,
умножава се, отвара пролазе.
С оне стране – звон. Гласови
певача на мору стакленом? Или
Глас над водама?

ХАРМОН-И-ЈА

Ми са обале: право ка тргу,
Цветном, на пучини. Ти већ виде
наш пут: кругове по води. Начете.
Куда даље? Збило се. Море, небо.
Мелод развезује завежљај свој.
Све што је имао, понео: сенку, звоно,
не налази. Него – Реч.
Да је разложи на три светла зрна?
Није удостојен сусрета с анђелом
својим, очи у очи. Нити одговора
на питања непресушна: себи, њему?
Нити би изустио: Волео бих
да знам како се зовеш, зовем, зове
сав тај звон у коме лебдимо.
Но име је већ ту, за ухом, на листу:
Хармон. И оловка дугина дописује:
и ја. И хор, и ехо, и ја. И пуле:
И-А!

САРАСПЕЋЕ. ПУЛЕ ХАРМОНОВО

ХАРМОН ОЧЕВИДАЦ НА СТРАШНОМ МЕСТУ

ДРЕВО

То дрво има душу.
Видео сам је кроз облаке.
Исто: крошња силесна, моћно дебло,
само кора није сребрна.
Од чистога злата.
...Шта можеш. Голорук. Шут.
Најпре, сенке узљуљаних грана
шибају. Преко очију. Прса. Колена.
Потом и гране тешке, стабло вековно.
Док очно дно не провали се
под тежином безочнога чина.
Тако плаћаш скупу представу.
Пре но што сруше раскошно рајско
и сам си у корену
сасечен. Запањен.
Пањ.

ИСПОЛИНИ

Шта може тестера.
Електрична, Тесло.
Шта лудило похлепе.
Поколь. Сеча кнезова.
Изгибоше сви моји
исполини.
Паде сунчева гарда.
Неко трља руке.Уносан хир.
Нема ту задуго, засигурно, хлада.
Хад: Земља шкрипи.
Готово. Пукло пред очима.
Голе уцерице под голим небом.
Голи пањеви, гола лаж да трули су.
Где станујеш? На Голготи.

ЖИЛЕ

Шта могу канџе дизалица.
Шта ја. Да сам птичурина.
Један по један
оборени платан
у кљун бих, као
голуб гранчицу.
На пету страну
света – на пучину.
Где спремно прихватаће их,
где усправљаће их
врапче, славуј, кос, дрозд.
У водама великим
жиле да пусте
као свака блага вест.

ДУКАТ

Малене птице, велика утеха.
Разагнасте, истребисте.
Дигосте цену. Салата од
славујевог језика. Чачкалице
од платановине.
А чему цене нема – у бесцење.
Девојка-птица: цвркут њен,
јектенија царска, дукат на језику.

Боже, није ли за хвалу саздан
језик мој? А ови, пањ чупајући,
шта чине са мном? Док вртим,
одречно, главом, и друго ухо
пуне покличи дрвосеча.
Језик за зубима ноћу – пас. Режи:
Нисте ви од глине. Не од плоти.
Нисмо од истога теста. Остатак текста –
натраг у грло. Ту где уздржах се, већ
сјатиле се сунчице: свака осмејком,
као златним концем ушива свет
да не поцепа се на целате и
жртве.

СЕНКА

Ја укопан. А сенка моја
као керуша, низ голи трг,
за точковима незаситим:
Куда, ав, авај, те годове,
немилице, пресеке златне.
Ево, све их мени на плећа.
И ту облице тврда срца биле.
Али кад на радни комбинезон
ланула је: Колико још греда
те да распнете народ свој –
брана пуче и град већ пливаше
долином, плачевном.

СЕН

Кротка, трпежна, срца сапетог,
а кад угледа: сузица птичја
кану на пањ, пањ пролистава –
као с врпце, пупчане, од ребра
откину ми се. Сунце склизну
кад заревела је. Да. Њаче
моја сен, бела, дрхтава,
од сваке кобиле расне лепша.
Њуши у ваздуху руку Валаамову,
видљиву само њој и анђелу,
проговара, језиком древним:
Зашто ме удараш?
Нисам ли магарица твоја?

ЗВУЧНА ВИЉУШКА

Трунка жаљења за обалом,
кад изронисмо око плутајућег,
олисталог платановог пања, и јата
сринуше се у наш неми хор.
Из кљуна славујевог, магарица
нежно уснама преузе младицу
и предаде ми – запис будућем
хоровођи. И прихватих, са стрепњом,
и ћарнух звучном виљушком по срцу
где тежак влада мук. Али
чекаћу. Да ведар
одазове се тон.

НОВИ ЛИБРЕТО

Нови либрето неће се звати само –
Излазак. Из коже. На улицу.
Кад се окренуо свет.
Нити – Изгон. Рајског врта, из нас.
Кад су срубили Дрво живота.
Нова песма замолила је за назив
продужени. Изрон. Из воде огњеве.
Водочашће: ход, будућег хора
Хармоновог, и магарице беле,
кроз таласе. Литија преко будућег
мора, стакленог, ка дрвореду, будућем,
на пучини.

ПУЛЕ, ОСЛО, ТОВАР

ПУЛЕ ОЧЕВИДАЦ

Нема помоћи. И жмурим.
И главу у камен, као у песак.
Али, очи виде. Да би не гледале.
Бич по Теби – и мене здере.
Исти који клицаху, сад пљују,
ћушкају, обарају, газе: руља.
Боже мој, обрати ме у мужа снажног.
Кад већ, магарац, понесох Те путем
цветним а на костурницу води,
онда, све на мене: венац трнов,
крв, крст, све.

ДО ЗЕЛЕНЕ ТРАВЕ

И-О. И-О. Испуњавај Обавезе.
Не зову те на свадбу – да играш
него да воду или дрва носиш.
Тегли, *не липши до зелене траве.*
Ако пак липса, опет диж' се.
С новим товаром, који расте.
Главе отежале од знања.
Но нипошто тешка срца.
То: лака срца. Боже, ипак
нека магар останем.
Само оживи сваки товар мој.

ИГРАЋУ

Ипак... Ово...И-О...
Да је само: ходај преко таласа.
Не, но још и – певајући.
Више од тога: славословећи.
Више: у хору, окупљаном
вековима, уз мелоде све те.
Јесам се сав у уво претворио,
али ко је чуо да магар пева?
Можда треба ноте да носим?
Практикабле ли?
Више од тога: хор угодно
нек ми се на леђима смести:
сви који икад уседоше
на неуме, у чунове нотне.
На овој свадби, играћу.
Можда и од тога више.

ПИТОМО СЛОВО

Господе – клечи Хармон –
жао ми магаренцета.
Не дај да угине на маргини.
Не знам више ни где је, ни да ли
срешћемо се још у срчи огледалској.
Испунило се како му је писано
на леђима: две укрштене пруге,
питомо слово Х. А око глежњева
О: обавезе. Урођене негве.
Нубијско или сомалијско,
Апулејево златно, Златино пуле –
исто: И-О. Испуњавај
Обећања? Имај Осећања?
Осетило: небо уседне,
помилује, по хрбату.
И сад Исто Осећа: Иде, Опет.
Исцељеним Огледалом?
Ћути, трпи. Чека.

НЕВИДЉИВО

Ако већ родим се са самаром.
А целу земљу треба за собом вући.
Ако упртим, упрегну.
Ако под самаром пропевам,
ако познам: није самар, но крст.
Боже, учини да, ако и пуле,
понесем као анђео.
Путем крсним, од сече у гори
до дрвореда на пучини:
ту нек маслина нежно наслони
главу на раме платану.
Није ми тешко што кости шкрипе,
но што хору анђеоском кварим.
Како ноте да читам с усана
невидљивих, како то модро море
да отпевам. Ама, длан девојачки.
Кап јелеја на длану, у јелеју плам,
у пламу ам шарени. И-А! И ам!
Е, вала, ам ћу – и сам...

ТЕРАЗИЈЕ. ЦВЕТНИ ТРГ. ПУЧИНА

ТРГ. СУСРЕТИ, У ОГЛЕДАЛУ

ДА ЛИ ЈЕ ТО ОНАЈ ТРГ?

Да ли је криво огледало? Где Хармон –
либрето тражећи? Хармону? – нађе магаре:
њуши: Није ли *ово онај* трг?
Ноздрве – тасови. На једном: гранчице, хаље
подастрте, на другом: раздране завесе,
Via Dolorosa?
Теразије, огледала сузна, по који пут вагају
страшан топот? Потоп, кад би се сабрале
локве крви. Шта ако једног јутра – овог? –
не огреје, не исуши? Шта је теже тргу: збегови,
или њихов мук? Оргије? Зажмурио на једно.
Оро, таламбаси? Шта ће, поцупкује.
А сеча? Шмркови, тенкови, димне печурке?
Ако јесте *онај* – чим гране, клупа више неће
бити дрвена, већ златна, као и Крошња
која наткриљује, с плодовима
за дванаест берби унапред?

ЧУКУР-ЧЕСМА, НА ТЕРАЗИЈАМА

Безуба је, још, добро знам, старица та у
црнини, још моли да земља за њу
отвори се, асфалт, прелаз пешачки.
А видим: њен осмех, белим зубима
крцат, дечака жедног ка чесми преводи.
То прогутах, ту парчад крчага. Те зубе
којих не беше. О њима певам, на рубу
плача, на танушном међ морем и небом
концу. О безубљу, које, ипак, опервази
теснац грла. *Над зевовима зев*. Што шапатом
белим у груду утиснух, што испекох, од земље
што отпертлах, одигох, сенку чукун-дечакову –
то и пртим на плећа, то и качим о вериге
дугине, то алабастер звонце, осмогласно.

ПЕШАК

Где је тај прелаз пешачки? Тај давни
патмоски тлоцрт. Не дочусмо ли име
путеводитеља, и да заиграће на тргу
балет, и да читљив биће нам знак у руци
његовој: дуга на путу, пешак на пучини, и
осло бело, пуле, као зебра за табан прионуло.
Не простирем ли шал свој, свлак дугин,
мучени драги Гост и на ово место да сиђе.
Зар да ме ишта више збуни: просјакиња
клетвом љутом и лактом подземним ако
премало подах; муње тролејбуса; трамвај уз
пруге дугине. Зар ишта да чуди ме више од
овог, у прсима, савршеног пљускања таласа?
Од отвореног, ту, мора житејског, одакле
нема се куд, мораш на ону страну.

ВАГА НА ТЕРАЗИЈАМА

Од толиких, зашто баш мене салеће да се
измерим, згурени власник уличне ваге,
на њену прецизност поносан. Спокојан
чудно, док по џеповима пребирам, док стид
облива ме: медаљончић, ликови Мајке и
Младенца, међу монетама несрећним.
«То ми дај!» «Али од тог се не одвајам» –
не стигох да изустим, а бржа од мене рука
сажали се, даде. И његов крезуби осмех
анђеоски преплави трг. И ноге моје
више не дотакоше земљу, те седмице.
Па и осмога дана навратићу да завртим
главом: «Измислили сте оне килограме
моје. Вара ваша вага.»

ТИШ ИНА

Да ли је ово *тај* град? Где насред трга,
опраног освитом, у барици сјајкавој,
огледнуће се Вага Горња – у грам, без остатка?
Над клупом, једином, још пустом,
главу нагиње светла сенка, дугоуха.
Чека: да полиже и најмањи страх, ако капне
из ока Хармоне. Ако наврати, либе.
Да би разастрла, као преко жбуна,
свиленблузицу, либаде. Хитон, покапани?
Тренутак је довољно свечан. За златопис, етром.
Тиш ину. Таса другог. Сијамског. Сионског.
Васионског. И данас, кад можда узалуд
нагнута је глава, већ се и не зна – сива, бела,
зна се њено прво и последње питање:
Да ли је ово тај Град?

ПРЕКО МОРА, ПЕШИЦЕ

СМ.

До-ми-сол-си-до. Салтомортале,
скалом. Свети Мелод и ја, пуле Х,
лествицом Јовановом, Лазаревом.
А Хармон и ја – слалом: споља,
унутра. Не падај. Не заостај.
Не истрчавај. Слушај друге.
Није ли у складу спас.
Зини. Слаткопојац – кондак,
а ти океан гутај, зинуо на тебе.
Као да лако је, с јатом
гавранова у грлу.
С надгробљем на плећима
преко мора, пешице.

МАГАРЕ, ЦВЕТНИ ТРГ, ПУЧИНА

КО ПИТА, УЗДА СЕ

Нема човека да ме спусти у бању.
Нема бање. Беше. Али ћудљиви опет
ветри, брда премећу. Већ најдаље је оно,
иза којег неко (ћулим огромне уши)
пита за цветни трг: траг копита цветног.
Витез? Да.Узимам одар земни (клупу своју
магареће) и идем преко воде, ватре, ваздуха
за њим.

Витезда? Зацељени, откад устаде,
каска, под самаром. Не како витлао је
пре потопа. Али, пропне се. Па и с таласа.
Јер не узропта. Јер, зеницом срца, зури,
у азур. Узбере цвет по цвет, подастире.
Док зеница, капљица бањска, бубри:
источник, језеро, океан. Цветни сплав.
Неће ли бура, лом? Он, у галоп. Њаче, још,
нову скелу увезујући од крхотина дуге –
да горско око не трепне пред плимом,
помрачењем: да не зажмури пред
узљуљаном, гдегде распреденом
линијом пучине.

КО КОГА НОСИ

Док саплитало се, богазама. Кињено, куђено.
Слуђено од додатних тегова: зунзара,
згомиланих на ранама. Да ли је знало.
За тај улазак у град. Цветну добродошлицу.
За самар, коме, поврх земље, још и небо
придодато је, а ход није ход. Лебдење,
над латицама, расутим, због којих калдрма
остаје без отиска копита, камоли Стопала
у ваздуху. Под којим путеви водени и огњени
већ укрстили су се, очврснули у хрисолит
океана. Да не свисне? Сад, ту, од блаженства!
Од незнања: ко кога носи: оно – Госта,
на ушчуђеном свом, разнеженом хрбату.
Или Гост њега и – о поткови му,
заувек осмехнутој – васцели трг, масу,
њено превртљиво клицање.

СРЦЕ, ЛОМЉИВО

Једно удостојено је, знамо.
Оно, с цветом уместо копита.
А ово, кљасто, шугаво, кржљаво:
ни блокеј, ни отисак, ни принети.
Рага. Ни трага од смарагда.
Али, срце. Ломљиво. Ти видиш.
Усред ноћи. Поскочи, с клупе,
излети, пробије прашњави,
расходовани самар. Као да је
спремно: да понесе, из лазарета
у Град, у оно ***злато чисто, као чисто стакло.***

СВЕТЛА НЕДЕЉА
ВЕЛИГДЕН

ЗАДАТАК

Такав сјај из веселе сунчице
да магар не зна куд да се дене:
главу у воду хтео би, у облак,
на трен. Али глава док магне оком,
трен, преименован у маг-новење,
опевану гробницу плаву
ватреноцрвеним заодене.
Јер себе принео си без остатка:
скок. Повисилица. На горњој црти
васпостављај се у равни новој:
испод подводне стене извучен
тон кристално чист, разливај
скрамом океана: Нека надолази.
Скалом, до светле смене у зазвежђу –
у торжествени прах и пух.
Исто је да л сунчица изнова задаје –
или ти сам себи – задатак нов:
загорско заморско заоблачно заумно
око и ухо бити. Чисти дух.

ГЛАС НАД ВОДАМА

Недеља светла. Глас над водама.
Ходите к мени, сви уморни.
Који тонете под тонама терета
уседните на тонове. У чунове нотне.
Хорови птичји монашки рибљи.
Парампарчад слажите на води
док се у слику не слију. Жива вага
док не успрхне. Пој древнобудући.
– Ко занемео не би, Хоровођо?
Ангеле чујемо. Да ли мичу уснама?
Или то сâмо небо пева, или
одежда им лепршава?
Научи нас да и ми – као херувими.
Ако не, барем као рибе.
Добро је да хор отпева мук.

СУНЦЕ ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ

Светла недеља: не питај шта
сунце пред огледалом тражи.
Зашто слово Љ, у оку-огледалу,
зрачну своју капљу удваја.
Из чијег записа разливена је
кап, до у два недогледа.
Шта лију тамо, шта овамо,
ангели умиљенија.
Из устрептале линије видика
прелива се и прелива
преко сунчаних тасова.
Теразије, титраве, насред пучине.
Маг-новење склада, неиздржног,
да и магар зна: без ваге равне, шта смо?
Брда и доли би принео, а једно
потребно је. На праведан тас.

СЛОВО ЉУБВЕ

Макар марамицу срчану принети,
испирану као песак: до златне трунчице:
Љ. *Ако немам, ништа сам.* Блажено слово:
љуљка љубозарна.Својом капљом звонком
обгрљује све. Срце океана, док буљка: бубри.
Љушкану покожицу морску, док чврсне.
Стену на плећима, док у биљур сазрева.
У души плодове, док соковима
наливају се, љубичастим.
Љиљан благовесни. Кћер вољену.
Сина љубљеног, на ослу белом.
Људе узљубљене. Звери ваљане.
Птице вољне. Ангеле љупке.
И всех и всја. И о всех и за всја.
На Хармонов миг у један глас –
сопран алт тенор бас.

САЗВУЧЈЕ

Не питај да ли одраз је или доиста
у води блаженој за руке узели се
пун месец и сунце препуно.
Две дуге, сљубљене у прстен,
линијом видика полегле.
У то љубиколо хвата се и људ
умивен, умиљен, удивљен,
опијен пољубом неба и пучине.
Очаран пуним кругом венчанице
од свлакова дугиних. Самом дугом –
превезом око руку новобрачних.
На ушћу магме и леда у плазму,
топло, житко предворје кристала,
крај ходу по мукама: хор
упливава у благосно сазвучје:
Воскресеније Твоје...

СИЛАЗАК ДРЕВА, ОГЊЕНОГ

Не питај где је, докле простире се свечана
дворана од огледала, без иједнога зида.
Само стуб, огњени, посред. Треперав,
силази на море. Садница милости небеске?
С кореном од кротких муња.
Деблом, наниже – пламсаји разнобојни,
а гејзири трава морских – у облак зелени.
У мирисну Крошњу. Полијелеј звездани.
Где, у молитви за силазак, плод врхуни медом.

Не питај лелуја ли алеја златна.
Из душе платанове расад васкршњи.
Лелуја.Ту где си. Руком да капљу сунчеву
узбереш. Изнутра умијеш се пламичком.
Пре но у дугину честицу оденеш се.
На ћупријци магленој.
Где и пуле, одвезано, трчкара.
Вуче *трамвај цео, облака део.*
Док не привежу га *дуґом шарном.*
За Древо жизни. Насред пучине.
Где два света купају се у радости
једнакој. Ваистину, извагала је оловка.
Либела усправна. Па нек изволи гумица,
сунђер, шта ли већ.

РАЗГЛЕДНИЦИ С ПУЧИНЕ. ОСМИ ДАН

ОСМИ ДАН. *Глас ūрви*

На отвореном мору, под отвореним небом
Иже херувими. Умилно. *Adagio cantabile. Allegro maestoso.* Хармонов хор, јуноше и деве
у торжественој литији линијом видика.
У кошуљама дугиним, у апостолкама пустињака.
Сваком на длану кап јелеја: благодатна сунчева кап:
ускршњи дар: дугино јаје. За сваким – древни врт,
стада и јата младунаца. Светла недеља на пучини,
данонoћно, одвајкада.

– Директан пренос хармоније сфера,
а код нас ни тона ни слике. Биће већ
осми дан.
Као да смо на крају света. Као да нисмо
кадри
да отклонимо свако свој квар.
Царе небесни, дођи, усели се у нас.

– Пусти ме, мајко, на море.
– Да обијаш прагове пучине?
– Да снатрим како сунце излази
пред огледала занебесна.
Да ослушкујем како Сунчева харфа
буди овај и онај свет.
Да не увене ми сунцокрет у прсима.
Но чувари арке дугине да
прихвате га. За венац свадбени.
Не знам чији. Наш.

ПЛАТАН ПЕВА НА ПУЧИНИ

Добро је на мору отвореном,
душа купа се у светлости благој.
Израњају куглице, у приобаљу изгажене.
Моји топузи, безазленији од маслачка.
Дозревајући, семе пламено изнедре.
Изнутра оките ме.Тим очима видим:
плутам, раскомадан. Бачен у огањ.
Из којег дојављује ми купина:

Не бој се. Није до нас но до огња.
Два су: који спепели; који милује.
На гранама гнездиће ти се дуге,
с птицама прекоморским певаћеш.

На мене је, дакле, ред? И нисам ја
несагорив. Него је огањ благ:
не сажиже. Ничице пред њим.
А талас усправља ме, с кореном и
пањем саставља, преломе зацељује,
нове се отварају ране, крваре,
мили Боже, на свему Ти хвала.

ХАРМОНА ОТПЕВАВА: ТО ТАМО

То тамо, што мами да завирујеш
иза руба времена, света, свести.
Што слух разапиње: једним ухом
трућење да одболујеш, другим утехе
горње дометнеш, отроку.
Аршин ако је и наш, мере нису.
Не знамо час одласка. Сувишне
постану усне: јер испунио се
осмејак, у чистоти својој?
Који сазда, ако потирања утробе
допушта, није ли спремио обличје,
обитавање чудесније?
Обалом, у јадима узмолио си,
а видех: на води, насред мора, клечимо
међу честицама дугиним. То што тад
у срцу ми затитра, није ли *то тамо*:
светло прозрачно мирисно блажено
као тај часак: та колена на води,
тај хор сунчица.

МЕЛОД СЕ СА СУНЧИЦАМА НАТПЕВАВА

У огледалу завојитом, моје срце
барка је. Која на окупу држи све живо,
кадро да у другом препозна се.
Бејах кртица, магаре, сад, на пучини,
као голуб гранчицу, у зубима реч нежну
носим: *душа*. Светла је недеља,
могу да је спустим на бели папир,
платно бело, без бојазни да ће јој ико
наудити, клопком, врелом смолом.
Бејах платан, маслина, сад поново
пчела сам над безданим сећем, дете
међу шарама лицидерским. Огледалцетом
захватам сунца: вас, несташне сунчице,
у линију муњевиту нагоним, у опне
невидљиве, у вртоглаве мурале, фреске
ваздушне, у лица, вољна да осмејак им
добар одговор буде. Слободна је реч моја
међу певачима на мору огњестакленом.
У хору, пешице преко вода древних,
ка линији пучине. Која, ако и измиче,
ако је и нема, подржава нас у жудњи
за преласком.

ХАРМОНА ХАРМОНУ ПРИПЕВА

Главу и стопало овде видим ти: дах и траг.
(Или – траг твојега даха?
Или – дах трага твојега?)
Дозивам, и одазивом светлосним
одаје ваздушне ресим, и обалу растресам
за семе из твојега усклика.
Али у недра примивши зрак,
вода га с пута сврађа.
И видик упорно дугу прелама:
пола прстена носим.
Стог и не прилазим, ломна: сљубљени
овде смо само сенка жезла на води,
а тамо – жезло: кристал непреломан.

ОСМИ ДАН. *Глас осми*

На Петровом мору – *Иже херувими.*
Ушима као крилима маше за Хоровођом
и љубимче хора, Пуле Хармоново.
И ритне се, и ускописти. А залуд.
Улеће право у загрљај линије видика:
у стих *Всјакое ниње житејское*
отложим попеченије. Ту рида.
До миле воље. Нити отреса главом
нит се ушима покрива.
Између морског и небеског огледала
ко би сузу умиљенија сакрио.
Кане на шав горње и доње плавети,
отвори простор блистав: огледало ново.
У коме видно је: то, на плећима.
Не више самар. Не више крст. – Крило.
Блажено Пуле. Тек сад, спремно да понесе.
Све. Господа. И то младо огледало.
Сад већ – трокрилно.
Сад већ – готово лебдећи.
Рука, међутим, трипут света,
помилова, одвеза, рече:
Иди, лети, певај.

(2008 – 2013)

БИБЕРЧЕ

Велико је
зрно биберово.
Ни до нокта му нисам,
камоли до колена.
Али велики ме
посао чека.
Као и сваку
Твоју честицу.
Из невидљивог
да искорачим.
Па салтоморталe
кроз видљиво.
Па стидљиво
неки нови скок.
Не азбучни.
Непревидив.
Кроз недодирљиво
у савитљиво,
кроз неописиво
у – читљиво.

Метеориће од себе откида биберче

(ГНЕЗДО И КУПОЛА)

ЗРНО, ГОРУШИЧНО

7.

За ким поскакује у прсима то псетанце раздрагано. За ким, клица, из тешке таме подземне. Не знамо. Оно, горушично, зна. Горо, помери се, рече. *И узрасте и поста дрво велико, и птице небеске уселише се у гране његове.* Дрво невидљиво, птице нечујне, али цртеж разгранава се, линије под снегом бубре, пупољци пламте и на ухо цвркућу: Ту смо. Пахуља и искра. Да обгрлимо се на самој марамици срчаној, и да не прогори, но том да прогледаш зеницом.

ЧЕДО-ЧЕСТИЦА

(*партитура*)

1.

Цела нота. Обла и бела:
млеко надолази, над усташцима
неутешним. Или утешиће се?
О, прва ишчитавања, срцем!
Непогрешива: где груне плач,
ту је и нина-нана, мило чедо.
Тери-рем. Нота за лаку ноћ:
Бледе усне на линији нотној. (Ноћној.)
Румен облије их, такнеш ли ту струну.
Уздрхтала, увис одбаци ноту пламсаву.
Лопту над лоптама. Неухватну.
Да букти недодиром. Да сја, да буде.
Да буди. Теру-рам. Да млечи.
Понуде, тобоже без речи.

2.

Зашто би, веселна, кротко западала
низ небосвод, иза смркнуте линије,
ако не да угледамо: половина остаје нам,
четвртина, осмина, шеснаестина…
Зар мало је? Зар мало, што верујеш
да цела је, увек, и кад део по део
изгрева изнад линије нерасањене,
која протеже се. Буновно, чило
про-те-же.

3.

...Линија...до у недоглед, рачунаш:
плус бесконачно. Једном за цео живот
(цео?) птичица (са жице ме-би-ју-сове,
заносом славуја, оком сокола), замоли
пратњу достојну: дах да не прекидаш,
пуним плућима од младине до уштапа,
од прве четврти до последње
да месечариш, лаганог тела
и душе у белој пени, го и бос
на путу од глосе до гласа.

4.

Ни гласка. Не уме титраве неуме
да сриче ђак. Али руку засуну
у пазухо облака, са речног дна
речцу приложи, калиграф: за све те
кукице, квржице, све те ројеве
ситних мушица, уснуле брујке –
кључ висински-вилински-виолински
положи: праг преко дугиних пруга.
Пра-праг, где трепетно склопе се
и расклопе дан и ноћ, копно и вода –
крила нотне свеске.

5.

Ђак, алас који чучи на обали
и сам је знак, на танкој црти –
половинка, са снизилицом –
вратом наниже, ка мрежи тешкој
од жеље да све што заусти дно
изнесе. Све што шуми, хучи,
вапије, мами. А све пада у воду:
јад утопљеница, пој сирена.
Тек празна мрежа на песку
пуна милине: школька, сићушна.
Ето и друге половине.

6.

Млечне грашке на нотном листу.
Бели записи дугиних арија.
Маше хоровођа сунчевим палицама.
Обале помера и линије видика.
Стене поскакују, те да не би облуци.
Капља ломи зрак, а тек вода потопна!
Заталасана и просута дуга
преко ливада и пустара узнетих.
Плави споменак над зеленим платаном,
зрнце песка уз глачани глечер.
Мрвица таина до честице просфоре,
трунчица пепела уз честицу светлости.
Сопран-алт-тенор-бас.

7.

Не мора да се постројава хор.
Сваку стопу засуо је сунчев зâр
свака травка и тварка да пусти свој глас
са свога места, засвагда ил бар
једном, у ходу, када дозри час,
у лету угарак кад изнедри жар,
у сусрету при коме ускликне нем
Тери-рем, тери-рери-рем.
О Тебе радуетсја всјакаја твар
род человечески и анѓелски збор!
Не мора да се постројава хор.

СУНЧИЦА

*

Свет-ла тачка на моме длану.
Свет-ла-ла-ла по дану, по ноћи.
– Била си зазвежђе, сазвежђе,
океан би-ла-си-до?

*

Уста расклопи, реч изустиће:
сву земну нежност и небеско миље?
Да чујем, мала су и два чуда:
две дуге као два уха.

*

Ковчеге отклапа – светове безбројне.
Нојеве. Пан-до-ре-ми-не.
У сваком кристална звонка перлица
сав мој мираз и мираж.

*

О, невестице, пахуљице,
не знам *какво име да ти дам* –
Сунчева капљица, сестрица честица.
Холограмка. А презиме Квант?

*

Прићи. *Не, немој прићи.*
Дрвени ковчежић низ воду.
Сав изрезбарен. Одижем поклопац.
Празан? Светлости пун.

НОВИ ЛИБРЕТО

Тери-рем. Буди успаванком,
Покровом планету повија
добра Мати. Да не распрсне се
Terra nostra.

А Мелод и ја, а Хармон и ја
Јахор-планином, долином Ахор
у хор. А хор морем –
пред врата надању.

Не усред града. Не да ти се учини.
Не ноћна мора. Море. Бонаца:
Трг: на отвореном. На пучини
капија, широм.

Где Мелод опева што види и чује:
море стаклено, певаче с гуслама.
А ти: на гуслама – магара: справицу
за подупирање струна?

Сред мора магар запањени: солиста:
листа со земље, на сав глас:
Ослушнуо сам своју крв:
ма то хучи.

Поскочице, ушима, као ветрењача.
Симфонију – ружом ветрова.
Данонoћно титра, поскакује: биберче
на рулету Сунчевом.

СУНЧЕВ РУЛЕТ

(поскочице, космичке)

„Не виче ли мудрост: кад је уређивао небеса, ондје бијах; кад је размјеравао круг над безданом."

Приче Соломонове, 8:1,27.

Па и ти сад свој шестар, као прекобројни прст, забадаш у ветар. У пупак нуле, која јест – обод левка, пешчаника Творчевог. У грлић сунчевога ћупа улазиш, иштући порозно данце. Други кружић обећане осмице.

(Бас)

Не бој се, уђи у круг, у њему је преноћило Сунце.
Додирни трипут Сунчев сан: руком, погледом, помишљу.
Заврти точак. Мудри су му пребројали паоке: осам пута осам.
И то је твоје стварно наслеђе, твој лични сунчани сат.
Живот се састоји од жанрова.
Свако поље, исечак живота, обликоваће те као модла тесто,
обликоваћеш као бокал воду.
Примиће те као тресна каруца; последњи, мниђеш да си први;
учини ли ти се окука коначном, истрешће те.

(Хор)

РУЛЕТ

1.
Нина нана
трула зипко?
Живо чедо –
зврк и потрк –
атар мери:
сунчев рулет:
олтар.

2.
Крндељчићем,
шестар-ногом,
опкољено
опервази:
осам пута
осам поља
видних.

3.
Што пућпуриш,
Тресибабо –
зар копилад
под прегачом
скочизрну
да помраче
санак?

4.
Буји паји
гајтан већо,
оку међо?
челу међо?
Рулет – шаком
иште бацач
диска.

5.
За обрте
Усудове
(грамофонске
палачинке)
откинуо
од свемирског
теста.

6.
Што забадаш,
лудо младо,
прст у око:
трубиш невид
иза осам
пута осам
међа?

7.
Твој тектонски
трепет, сејо;
гугутаво месо
огњу;
хрскавка у
бошчи, јами,
јамбу –

8.
све *бејаше*,
све *у футур*:
под индигом
геодете
на решетну
рулетову
кришку.

(Бас)

Одломи за се исечак круга, кушај космогонијску торту.
С повесма огњеног, анђеловог, испредај своју прећицу, извези шифру утиснуту – попречни пресек ока, Сунчевог и својег.
Нема плочице која би заборавила иједну светлосну заповест, која не би умела постати твоје огледало.

(Хор)

КРИШКА

1.
Грм огњени,
свилен јежић,
зени гласник –
са котура
ирисовог
у кристално
ушко.

2.
Златни гајтан
са чекрка
окукама
ум-заума
огледалца
лицидерска
шара.

3.
О, призори
заповедни:
под печатом
бибер-стопе
избеглинке –
исполинска
шетња.

4.
Под шубаром
жира – абер:
клобучи се
год на пању,
на срчики
васељенски
рабош.

5.
Што клечите
праскозорјем?
Одглибисмо
колесницу
Громовника:
свануће нам
точак.

6.
Што бауљаш,
принче, шумом?
Наум ветра,
царску стазу
пресликавам
са матрице
длана.

7.
Чији пепел
с усне стружем?
Сто мађеха,
двеста шиба:
у чију сам
забасала
кожу?

8.
Сјај синајске
купинице
у устима:
папрат у сну
рашчитава
са корњаче
писмо.

(ЕХО)

1.

На обали
црне рупе
чучи човек,
чучи чума.
Ко ће први? –
зивка, зевка
чудо.

2.

Обод левка,
бунар, грлић:
несвестица.
Ускочила
невестица,
да преточи
винце?

3.

Вододелне
хрбат усне,
прапорчићи
из тунела:
два се левка
грлићима
љубе?

4.

Из светлосних
прса – млечну
вади лампу?
Голом руком
магму – торзо
занебесног
чеда?

5.

Добростива
центрифуго!
Богу, сађу
душу! Врца
из вртаче,
из нулиног
пупка.

6.

Из празнога
гроба-зипке
млечним путем
капиларом
тродневно се
проденуло
Сунце.

7.

Отворена
медна уста.
Отворено
море. Небо.
Васељену
плави слово
љубве.

8.

Хор семенки
над пучином
љуља крошњу
од сазвежђа,
дугин рулет,
горушично
зрнце?

(1996 – 2013)

ДАХ

На стекла вечности уже леїло
Мое дыхание, мое тейло.

Мандельштам

Мој прозор у небо. Пахуља на плавом:
твој топли дах, слеђен. И ти, отуд, главом

анђеоском, превезом од дуїиних шара,
пахуљу распирујеш. Увис би, до жара,

увис би, мелемна, из самої би пакла,
а низ образ пече, с ове стране стакла.

ГРУМЕН

Васељенски долап штедар је и милостив.
И нас, какви јесмо, росом пошкропи.
На језику нам усковрца фини млаз меда
сунчевог. И у наручје нам пчелиње
огњени тај ковитлац са крила анђеоских
прах отресе. Слабашно је наше стопало
за вигањ тај дивовски. Његови мехови
по својој вољи и удахну и хукну. По својој
доброј вољи разбукте нам у прсима жишку
свичеву. А шаке немају куд. По налогу
најтежем заковитлане. Загребу земљу.
Грумен одигну. Спусте. На ближњег.

ТУ СТЕ

Куда, ако икуда, одлазите, преко реда,
преко воље, као преко сламке над понором
ногама и рукама узмичући пред незнано чим,
док сасвим не прићу, уверавате нас, поименце,
ближњи с оне стране, у слози великој сад водичи
немушти и мудри, док распети између њих и нас
опну некакву невидљиву, непорозну и смолну,
пробијате тако болно да срце стврдне нам се
у грлу, довека гутаћемо одроне стена из којих
сломљено брвно то сламено виси: питање:
куда одлазите, ако икуда, јер премда празна је
одећа пуна мириса вашег, премда дотаћи ни влас
ни обрис макар у проласку, премда ни видети ни
чути, ипак знамо: ту сте, како то и тамо и овде? али
ту, скупа пребројавамо кораке од капије плаве до
древа завештаног, скупа сагињемо се, прикупљамо
орахе опале, зрна бројанице, и прсте који фино
на диркама сналазе се поучавате да снагу ударца
одмере те да отвори се плод коштуњави а никако
не смрвимо му језгро.

ДВОЈНИЦЕ, ТРОГЛАС

Чујем то. Нема броја струнама на ветру,
диркама дугиним. Ничег топлијег од рога,
кад оживи га голи људски дах.Чујем оргуље
олујне у хору, дипле у грлу нарикаче. По боји
гласа познам не само земника, но и биље:
раном свирању у лист, још одазову се мириси
загубљени. Горке капи. Чујем и кроз цилик срче.
Толико сâм си и сав сунчан, од снега бељи
изнутра и споља, да можеш немим покретом
усана рањених огласити. Час и смер. Све
полегло да добауља, болним оком и ухом се
увери колико једноставно је устати са траве
прозрачне и ту, где два света у једне гајде
дувају, заридати, грлом трогласним.

ЦАР-ЗВОНО

Зар тек тако лудујеш, клатно моје: са стазица ребара
на стазу дугину. Замаси преко свода: ројеви сунчица;
млазеви са дна крстионе. И ја за тобом, тамо-овамо,
преко могила, мора негажених, пчелињака заоблачних.
Древне деве-пчеле у мени наричу. Не спава земља, а
у земљи спавају. Ничу ли? Зар је тек тако век преспавао
и звонар мој, на грани медној њишући се – безрук.
Прене се – осам руку! У свакој по осам зракова –
заљуљај звонаре зујне. О заласку, звоњава о два видо-
круга: и бом и бам, и ноћ, и дан. Припевају пупољци
јесењи, и листопад пролећни, и хор пахуља у ледним
шарама прозорским оклева да утихне: није ли болно
истопити се? Чак и бат корака анђеоских – бим-бим!
о нечије трагове, бом! о нечију сузу. Зар се тек тако
усковитлаше крхотине у прсима. Не. Цар-звоно језиком
златник из пепела изрева. По нити паучине, том мосту,
где бејаше *оно* ребро, где бејаше пустош – израња,
као из огледала, као из окца саћа препуног, кроз опну
набубрелу препознајући ме или не, тек – он. Хармон.
Август усред фебруара. Августин, Аурелије, Мебијус.
Цар Сунце, двоглаво. Из чијега сам – ребруара.

ГОШЋЕ, ПЕСМА

Није да се настанила код нас, дуга, али
виђамо је на зидовима соба са сунчане стране,
чак и безазлено голуждравче њено
дом, душу испуни појањем анђеоским.
Нема госта који толико би, и очас, озарио,
с ћилима одижући: много ли човеку треба да за
голубом залетелим успрхне, камоли не за
честицама чилим. Устрептати, са плећа збацити
куглу отежалу, пре но покоси те слика рушне већ
куће с луковима, где, над пепелом топлим, на зиду
недужном, склупчава се кућна шарка и нико
не боји се ње но јада незнаног који данима
најављује: гром истргнуће из руку очевих девицу
стасалу, војници туђински тешку полугу са двери.
О, тежак разговор воде нашим устима, очима,
ушима, те две гошће, небеска и земна. Није ли то
проба непрекидна, да и ми складно у хор над
хоровима, уз честице дугине. Да и ми *Песму над
*̄*песмама*, коначно, од почетка до краја,
не падајући, напротив.

ПЧЕЛЕ, СВИЦИ

1.

Велика је благодат гајити пчеле
у срцу. Свице у очима. Нека излећу,
нека и нас изводе, из коже. На пашу
добру, огледну. Над ливадама росним,
нек и најмањи одраз верни убоде нас
као сто жаока. За наук пчелињи,
о наручју чистом, мало је и сто
панцира, сто свлакова збацити.
Сто мракова да нам сто очију
погаси – мало је за наук свичев,
о преодевању изнутра.

2.

Благодатно је с грудвицом полена
у дом унети ливаду. Росу, росу.
Мању, њоме опијену, заспалу у
полијелеју маслачковом, час по час
буђену дахом свитаца, трепетним.
Већ сасвим кротку, жељну да се ту и
заборави. Заувек. У прсима, храму,
где небо древно несагориви фитиљ,
дугин, још свија у клупко пелудно.
Из којег звонаре, пчелиње, оглашавају
службу празничну, непрекидну.

3.

Светлодавче мили. Ако и јесмо
грумен земни, помилуј сјајке у њему
дремљиве, зујне честице.
Сва његова лица стидна,
једно од другог опроштај молећи,
благим обасјањем да озноје се.
У мраку најгушћем, док сваку твар,
кошницу сваку док обгрљује сјај
вишњи, да из прашника, праха,
непропадљиви као злато пчелиње
одазовемо се, по милости, свечано,
свичевим просијањем.

ГЛАСНЕ ЖИЦЕ

Јесу ли гласне жице доиста плочице:
није ли бољи опис – шкрге?
Од памтивека их преко целога свода
пећинског цртам као пупчану врпцу
од родиље небеске до усана земних.
Као за пра-сукњу држим се за њих,
као за сунчев зрак – одскора и
за муњу, каблове далековода,
голим шакама, у ходу висећем.
Од високог напона осетно се
у гудало издужујем, неосетно
милујући оштри, све мање
видљиви хрбат, између два
видокруга. Наизглед два,
јер обзорја је онолико
колико је гнезда у њима
грлених, колико арија
разлети се, са жица.

ПЛОД

Земна је доња усна. Горња – не.
Кад ћутим, сљубљене су, и на вољу је
водама силним да сливају се и узносе
ваљајући талог: корен натраг у клицу његову,
бељу од костију и пене, и напред, у плод
неки занебесни, сочно-гримизан довека.
Кад заустим, као небо и море размакну се,
као капци нетремични. А плод тај између,
то око залазеће, склизне под језик,
под уснули свет, будећи га
да чудо наспрамно угледа.
Кад пак зрно то будуће, големо и јарко,
усна планинска из прореза таласастог
у дну неба изрине – то већ изгревање је
говора. О томе да свачије усне
белег су линије видика и реч свака
лудо напешачи се док не разазна кад јој
и где изгрејати ваља и кад и куд се
заласку приклонити, тобожњем.

КРОВ

Моји анђели од лишћа нису узлетели
ни лако ни брзо. Ти упресовани кораци,
мириси, багрема, липа, цвркут шумски,
та питања без одговора, згурена под истим
кишобраном: То што под ногама шушти,
мора ли у блато присно? И озон, озон,
те олује и водопади, та узвитлана јата,
и полегла. Над главом, то лишће није
махало мачем, но грому заузврат – химне,
неверицу пролећну да петелька икад ће,
летења ради, натраг, у доњи свет. А и
хербарији сви моји у чуду – колико
дражесних боја на путу принудном
до нијансе опстале. Какве раскошне
селице угнездиле им се између дланова.
Те и ја славим свитке хартија прашних:
најсвечаније распахнуте двери. Ко је,
ако не анђео, скућио први заметак с неба,
ко га над земљу измамио. Анђелима од
лишћа биће добро у моме дому од зидова
покретних, под кровом који, њима у част,
полако постаје прозрачан.

РАДОСТ

Имамо оно што дали смо, не више од тога.
Имамо оно што примимо не умањивши:
семенку ведру, завет. Никако је, у уху,
не затрпати буком, бесом, никако не талогом,
на очном дну. Тишина да у срцу однегује
кап росе. Завене ли клица, да залијеш.
Загледаш се у њу, свег те обрати у око.
С херувимском да се сретнеш зеницом,
отвореном да прими под кристални свод.
Где сејао си осмејак, онде изникне долина
без краја и кривде, без жуља и жалости.
У њеном наручју да заспиш и пренеш се.
У њеном хору да запеваш, заиграш у колу.
Приступница јесте за сваког понаособ, али
има ли хора самотноме. И ора без оних
које у радост оденуо си, разделив расад свој.

РОСА

Не знам како је латица ту капљу
допамтила и до мене.У њој суза сузу
сустиже. А у одговор, букну пупољци
препуни неба, сваку жалост да потру:
не као ветри урлике клисура и пећина,
не као поводањ сламку последњу. Но
као што у роси овој суза сузу љуби,
суза сузу у млеко, у вино обраћа.
Јад и јед, ако попих и
заборавих.

ЧАША

То наше небо дубоко. Див-огледало,
помислиш, а оно се до зенице смањи.
Невидљиво, помириш се, а оно ти
леђа овална покаже: не амалгам –
живу ливаду росну. Прозирну,
неовдашњу: *Небо и земља ће проћи...*
Зар мора, та чаша? Сва земна тврд и сав
свод папирјасти – у цветак хоћеш-нећеш:
морај? У тај најтврђи орај-рај-ај...
Шта ће нам пчеле рећи над ливадама
натопљеним воском, који тврдне. Шта
душе, стегнуте печатом тим, и тврде:
нисмо од камена. А оплакују росом
пећинском. У њој, само у њој да се
огледнемо.

РОСНА ЛИВАДА

Из чаше висинске, цветак и травка,
теби лично: биљур капљицу. А ти –
ђоном? Ако ли још ниси научио да росну
ливаду бос прелетиш – њој, прегаженој,
биће довољно да осврнеш се, погледом
помилујеш. Она памти свој смер. Тако
опрашта. Тако одиже се. Ниси са цветног
трга на пучини – дочекује као да јеси.
Раздрагано, рајски зелена-зелена и
плаветно-огњестаклена.
Како дочекује, тако и испраћа:
Одмори се, добра душо.
Иду нам косачи.

КАП

Јер, благо насуканом,
ако и на заласку још крцат је
дарова. Видимо, излишних,
али и ово: кап милости
крхотине обујми,
љушне их у купку јутарњу,
самозацељење.
Срећно је плутање у једној капи.
Бескрајној, као поверење у њу.

(2013 – 2020)

Сȳремне чезе на обали
Точкови већи од Сунца
Песма

(КЛОПКА ЗА СЕНКУ)

Са седам неба
ȳо седам лазур-лаїода
лије и лије
кроз око –
васељенски левак.

…навој ȳо навој
заȳредак вида
сам изналази
своје бесȳлоȳно
зачеће.

(ГНЕЗДО И КУПОЛА)

Осмица дуїина –
моје ваȳре дело,
моје воде лава,
мојеї неба ȳело,
моје земље їлава.

(БИБЕРЧЕ)

ГАЛГАЛИЈА

Галгалија – да ли је галаксија,
или куглица тек, као ова наша,
поверена ваздуху. И свим осталим
силама љубави. Балон. Без којег
залуд нам ноздрве, шкрге,
плућна крила.

Како, када, колико удахнути
у заносу окретних игара –
нико и никад неће знати боље
од свиленог висинског бубња.
Ко други до он сам, у добар час,
пред витлањима нашим размакне
невидљиве своје опне. Без којих,
залуд нам голубови превртачи
под кожом, залуд зена у
дужици: точак у точку.

Никаквих застоја. Ништа без
вртоглавице на куб. Летимо,
без вилин-коњиц-пропелера.
Не нагињи се кроз капке, очне.
Ако испод нагужва се руб
вулкана, ако магме загуде –
то је само зато да се изнад збуде
нови ритам, и небеса поскоче,
и кугле, одасвуд, нежним рухом
обавије музика сфера. Без које,
залуд нам ухо. Залуд лет.

ГАЛГАЛ ОКО. СЛОВО

Нешто капље. Закотрљана небом,
огњена реч не мора да чека освит.
Светли јој блага, сева страшна
вест у прсима. А и очи,
док у ковитлању ничу,
свице разашиљу
на четири стране.

Очи, очи – и колеса и колеснице,
без икакве запреге. Певају:
Нема бољег погона од воље,
ни бољег замајца од завета
на круг повратни.
Мислиш, свици, медузе. Херувими:
да ли сјајем ритма или ритмом сјаја,
млечним морем или хором сунаца,
кореном или круном кедра
узлетелог. Не знаш, очи,
озвездале тело,
колико и шта
виде?

Колико ли још вида, витлањем
уз глежањ ножни, долива им,
као дојиљи млека,
галгал – жар-шар-точак,
и сам пун очију.
Капље нешто врело.
Весници нека догледају,
дорекну
у коликом смо то мраку,
кад Божје око
не може да не засузи
док одашиље нам
слово ново,
вихорово.

ГАЛГАЛ ИСЕЧАК

– Галгал!? – Зена земникова
у чуду. Јер, исечак дуге,
треперави нимб и човек од неба
на белом зиду. Наспрам прозора.
У трену немуштом, тик после сна,
тик-так пре јаве. Дугини точкови
покренути сами од себе.
Али спремно, земник, и спретно
на освитну вртешку словесну:
– Како то у једну реч стану
и круг, и коло, точак, и колесница,
вихор, ковитлац, алине, пијавица
морска, и само окретање, и крунско:
откривење!? Све то – у једну
реч. Двореч: Галгал.

– Тако, лепо. Као што у два твоја
лепа ока под веђама дигнутим
сместе се небо и земља –
узвраћа небесник. Већ
напола ишчилео.

ОКО У ОКУ

небеско

Боже благи, није се збило
него се збива: и најмање коло
милом да би се небом вило
сила тек овлаш замахне лилом,
пламсавом смолом, унаоколо,
из Твога ока, тек да ангела
благоуханим крунише
крилом.

земно

Око угледало. Уху дато да прими.
Остаје да језик окуси, зуб загризе
кад срце поскочи више главе,
кад се потиљак с челом братими,
гласнице кад појме, а ћуте, ћуте,
ћуте, не изусте: да, то су
они...

ГОСТИНСКА

Човека по оку познамо.
Блажен, који и не зна колико
топлих, чистих одаја без прагова
отвара нам, сваким треп тајем.
Коликим стазама перјаним уводи нас
у дубине које ничу, и саме чудећи се
безброју дечјих кутака који безазлено
утркују се да нас угосте најбољим
што се има и нема. Да. Човека
познамо по дечјим собама у њему.
Које муцаво и мусаво госте нас и
госте, све док заједно не зинемо
у гостинској без иједнога зида,
у соби за лебдење.

ОРО, НА ОБЛАЦИМА

Хвала, душо. Голубе. Галебе.
Кажу и да си ждрал.
Срце заигра.
Пчелиње осмице.
Нек и не устукне печал-жал,
али да ли пламсам, горим да л –
јесам, ту сам: у свакоме
од прочеља до зачеља
коловођ, вихор огњени.
Галгал.

ПЛАМ

Том огњу претесно је, овде, у мени.
Он зна: сва моја платна премала су
за горњи призор и претанке су,
плитке све моје речи за суктаје
пламеног језика. Док витла,
док се у коло обраћа и крила
у заокрету распламсава –
заклони очи, каже.
Ако јесмо.

Ако смо срца, усталасана врелином,
раскриљена над жетвеним пољем,
сјајком узвратиће око које клија.
Ни јаснијега вида, ни ведрије
кроткости. Ни љупкијег
поверења у клицу:
у песми, пећи, у запећку,
она избије, прогледа,
нарасте. И под жрвњем,
куд би ако не у хлеб,
и под земљом, куд
ако не у клас.

Да заискрим – о кога ћу, ако не о вас?
Дух ако усхте, до саме зенице ми,
као у сну, сукне пламичак,
а не опече. У сасирену куцавицу
изгревну капљу убризга.
Тек да устанем, уз лествице дана
од главе до пете да облизује ме
та верна ватрица, у нади
да нађи ћу, у себи, за њу
топли кутак, право име:
Љубав.
Спас.

ЖИВИ СТУБ

ХИТОН

Ватрено је ново
слово Хармоново:
Недељива је та долама,
залуд бацаш коцку.
Чак и распуклине голготске
стисле зубе
у немоћи да раздру
платно без шава и наличја,
љубав која клизи зрацима:
хита, уцело, без остатка.
Под земљом усхитном
да проклија са прса девствених.
Над земљом, да се извије
као дрвце кедрово: као стуб
хитнут над облаке мртве –
да плодоноси.
Изволи, кушај.

КЕДАР

Из платна распетог,
пригрљеног на смрт,
тај кедар.
Тај моћни, тај оборени:
тако уза земљу приљубљен
да не подигне га нико до анђео.
И одигнут, са жилама се
дошаптава. Чиме,
ако не млазевима млека,
несуђеног, узбрдног.
Те гране: сад стубови храма
жељни младости небеске,
а из бора земних пију.
Ти гејзири невидљиви,
из доламе која било своје
с неба и са земље разбризгава,
а цела целцијата остаје.
То бело белцијато да и смрт
потре белином, то блажено
вино, небозвона Нино и
Сидонијо-симфонијо,
кедрова силино.

ПУТНИКУ – ГРОЗД

Сав од љубави и праштања,
Син небески и земни,
очима склопљеним
у суноврате наше загледан,
са стуба светлећег
јагњад расуту прибира.
Познав по топлини.
Капљу нађе – језеро долије.
На појилу, под бременом,
упитник да се усправи:
Боже, ова сенка згурена,
зар моја била је?
Отпусти, нека отплови.
Као и све друго. Док ме
не снађе лакоћа, пепелна.
Док и из мене не исклија
тај ускличник: кост
док не разграна се, пролиста,
букне. Док путник путнику
не узбере са кедра
сочни грозд. Док из ока
узвратно не прокапље
злато.

ВЕЛИКА И МАЛА КОЛА

БЕОЧУЗИ

1.

Као што небо алку с алком увезује,
невидљиво, нечујно. Тако слика-реч,
не зна се откад, надноси уста над
белину. Мехура. Млека узаврелог.
Најзад спремна да заусти себе,
нараста као срце жениково
док невеста, завитлана у пламу,
оком шапуће, из пене.

Као што магму у малтер
ушаптавао је живописац.
Ако не и сам прозрачни гост.
Благо такнувши земникова прса
и, још нежније, око.
Унапред отиснувши на своду
беочуг с крилом: ено, лебди.
Шапат уме то: да прострӯји
крвотоком, где из дана у ноћ
не престаје испирање, до
златоносне трунке.
Додир и дах умеју
и више.

2.

Хвала – дошапне ангел, док израња
из белине зида: фуга из тишине.
Или док под куполом титра
да не би измакао зени сновидној,
чак ни неверици бленде. А већ кад
крилом, скруњеним, изнова прогледа,
те очи ће – хвалу изобилну:
и увис, и добром вртлогу
у земниковој души.

Тихо, тихо срећни беочузи,
руку подруку у ланцу,
ма и полувидљивом.
И ми, и ми кријемо мимикрије небесне.
Још су тиши упити незнаном уху, оку:
да ли чујно је то што не дорекнемо;
што не догледамо, је ли видљиво.
Од свега, најтиша је благост:
зар ико, ико да пре-ки-да,
ико прек и не...

3.

Зена, сновидна, кога да увери:
стопут, сузна, преко висова и урвина
пренела је ту слику, у љутом невиду
гњурећи с њом у сметове, у врелу пену,
у мркле распре. А да и није сасвим
знала шта носи. Ни кад ни како
слика сама своје наносе
обзнањиваће. Слој по слој.
Макро потези, нано крој.

А ти увезуј, склапај у цело, као пчела.
Почаст оку: у невидљиво лет.
У видно превуци. Чувај као
сјајку зенице. Дужицом,
живом оградом, наум
обрати у слику, звук, реч.
Реч, слику, звук – у наум
нови. Укруг, укруг.
Уланчавај.
Усоли.

4.

Од чега, од кога беочузи?
Од маслачкове стабљике, од старачког ора.
Од обзорја горског, од океанске пучине.
Од осмеха дететовог, од кедрових годова.
Од бројчаника сајџијиног, од ђеврека-даира.
Од обале језерске, од назубљених бедема.
Од венца свадбеног, од одустале омче.
Од Јефимијиног ђерђефа, од Илијиног точка.
Од обрва дугиних, од обданице осме.
Од срца, из наручја, па ко узме.

Откад белином колају спрегнута звона,
откад пртиш их на плећа, зна се
по чијој вољи небо заколута очима,
дуга свије се око Сунца, Луне, Кугле
наше. Начас, тек да усклици
разлете се из кавеза.
Зраци из круга.

ЗЕМНИК: НИСАМ ЛИ И ЈА КОТУР?

Нисам, на заравни висинској,
под звезданом пужевком,
ни колико пужје око.
А као да одасвуд у исти мах
уклизила би у мој трен
колеса огњена.
Сама од себе, као свако чудо.
Али куда ћу ту звоњаву, тај ватромет,
то обасјање – грчи рамена
затечени трен.
А у уху му, у прсима, благи одзвон:
Тик-так. Не бој се, отвори срце.
И већ простран је трен послушни,
већ обезнањен од бујања.
Ено већ и мог првог хода на шакама,
ливадом, ено одскока, устрану, стопала
рачвасто завитланих – јесам ли
заиста то ја, од главе до пете
у тој трострукој звезди,
закотураној над одушевљеном
травом.

СВЕ ЗВЕЗДЕ

Није велика реткост
да звезда склизне у човека.
Напламсала се
на светковини горњој,
својој светлој сенци поверила
да јој ноћно место причува,
па хоп у зеницу
која је жудела за њом.
Не би човек ни себи,
ни у сну, признао
да призивао је у прса
не једном и не једну
но све, сва јата небеска.
Или барем Велика, барем
Мала кола. Али њој, зар ишта
утајио би, срећник. Њој, која
изнутра голица толико да очи
остаће заколутане, завазда.
А и освит не би био освит
ако не обелодани ударну вест.
Ко, где, како, голим оком,
све звезде.

ЗВЕЗДИЦЕ

Нека је и краћи од себе трен
приземљења звезданог,
али ко би нас боље од ње
упутио у скокове секундаром.
У изокренуте приче.
У фигуре пролазника заталих
наглавце у дубинама нам очним.
Ко би нас безболније увео у бубањ
доживотни, у чауру бубе, свилене,
у летилице нам поткожне.
Ко би нас проводио кроз жабље и
птичје око, ко протискивао
кроз напуклу ноћ.
Ко би нам редовно узимао меру
за свечарску кошуљу са звездицама.
Све док, најзад, у мраку, сами
не срочимо: ништа ми није потаман
као освит. Јер, једино светлост
не мора да се преодева, јер
њено рухо не уме да не буде
празнично.

ЗВЕЗДАНЕ КОШУЉЕ

Мало је то што чувамо једно друго,
и поља маслачкова, сунцокретова,
на заравнима покретним.
Морали бисмо, Хармон и ја,
под огњеним повесмом небеским
слику узвратну склопити,
мрвице светлости распршене
обзнањујући, двогласјем.
У хорове и оркестре земне
окупљајући их, у венце
без конца и краја нижући
свако зрно звучно, праскозорно,
икад запрсло у ичији слух,
ичији вид. Као што воде
негажене, једине подесне
за купање звезда,
кад обру се у биљу
необраном
не престају да
славе.

РАЗГАЛИ-ТОЧАК

СИНГИ-ВИДИК

Линија видика: кружни праг.
Час је обруб гнезда земнога,
час – обод свилене куполе.
Младо око заварава. Пред сновидом,
тек мало усне размакне: сфинга.
Под големим њеним златним непцем
у меком будиш се, изнутра читаш упит њен
као свој. Зачикава, мами ван. А плавет
над главом, све више на мило око личи.
Линија видика. Као беба дубак,
играчица котур, као војник шлем,
сужањ негве, тако је носиш. О да би –
као ореол!? Она ти и дом, покретни,
пужевка ваздушна, она храм, она кружно,
Синги утврђење, и твоме роду град огрејани,
од пепела бељи. Уста ти пуни списима
винчанским. Вировима те лепим плавим,
у валцеру с прецима рибооким,
у сунчане воде мора црних одводи.
Пливај, певај. Укруг, босоног,
пучинама ходочасти. Голорук,
откопчавај хоризонте времена.
До последњег.

СИНГИ-СТОЛПНИК

На длану, да ли голуб,
да л и зрнце калцедона,
тек, победник си времена,
стожер кругова у кругу.
То што у луковима, дугиним,
врти се око тебе, то што у оку
ваљаш, на језику, у души млечној,
није само времепростор.
Столпник си и стуб. Од крви и меса.
Од пепела који памти, а не куне.
Од опрљених увојака невестинских
и перчина коњаничких, одсецаних
пред бој да главе на раменима
остану, у реке бацаних да вода
са дна их као суво злато износи.
Стуб и столпник. Од хлеба и соли.
Од огња и верига о небо окачених,
да најезде кидају их скупа с мирисима
из котлића аласких. Од вихорова
висинских и вртлога доњих.
Од жила наших, и жилица. Ако ико –
ти, усправан, под небом клечиш
да мучена Земља и нас, и све дивоте
и себе саму не збаци са седла.

ЧУДО

Сунцу – ко да преброји зраке.
Од почела, чим роди се дан, створ,
чим топлина прса препуни –
изникне још једно крило сунчево,
новорођени простре се сноп.
А наше време зраке крњи.
Хоћеш-нећеш, све црњи дани
остају слепи за млечни камен
у недрима својим,
једино и све ређе храни их
све тањи површински коп.
Али не реци тама.
Сиђи на реку. У току је
сабор светаца на води.
На ушћу мирном један уз другог
стоје, лебде један над другим,
пију, од себе самих
зидају светли храм.
Пренежно милује их сунце.
И не види их нико до једно срце:
ено, насред ушћа служи
рекло би се сам,
рекло би се овдашњи поп.
Вода прислужује, колико може:
кло-кло: ко-ло-ко-ла:
хвала ти и слава, Боже.

ГАЛА УШЋЕ

Светлости благе свечани залазак
над благословеним сливањем
миленијумских вода. Или је сан,
или смиловало нам се небо.
Необухват наоколо:
недогледи, недодири.
Лебдимо, заборавили и где смо
и ко смо. Ако доиста
сви да полегнемо, онда овде.
Где онемеле воде, купањем
умирућег сунца освештане,
окрену ток увис. Где узвине се
бронзани голуб столпников.
Где из пробуђеног ока сунчевог
лине нови упит: Ко сам, ко си?
Спавач подземни и скитница небеска,
пешак поморски и галактички залутник?
Нек и не тимаримо пегазе, али пуле,
у прсима, бело – да. Тихим гласом.
Немушти певач. Певац,
са рушнога крова, Вавил-куле.
Галус, од крви и перја.
Глинени, лимени псеудоним:
Гал.

СРЧАНИ КОВИТЛАЦ

НЕЗНАНИ ГАЛУС

Добро је јутро у коме малени тег
најави велику превагу.
Пре но што икоји кукавни кљун
заврте би непожељну ручицу вергла,
пре но Синги-брег засуо би рефреном
који је и сва песма: Ку-ку-ку-ку –
незнани гал-јуначић изброји до три
и, колико му је дато, успрхне.
Са прве хумке ка небу извије врат,
свом праведничком силином
унапред избије рефрену трећи слог
као зуб с отровном кесом. А на месту
упражњеном, у ветар зарије
своје продорно „ри”: Ку-ку-ри-ку!
Добро је праскозорје у коме драма
узаври у том брижном „ри”.
Из мрака и магле, оно поринуто је
узбрдо – да растерује зле духе,
да свет држи се на ведрини његовој.
Тако присној и трисветој, као да бризнула је
право из имена Маријиног, или Христовог.

ГАЛЕТА

Где ако не у себи самом да нађеш
то груменче, ту неодољиву тачку
у којој ти си – ти, свој на своме.
Лак, чио, крилат, брда премешташ,
светове одгајаш недогледне.
Обруше ли се, затрпају ли,
кртицу благодариш, пужа за
наук завојити. Небо – за галету
најслађу, чауру-ауру,
у којој даје ти се да даш,
узме ти се да придодаш.
Где ако не у себи самом
Апулеј нашао је пуле, путник – пут.
Галилео Галилеј – галгал:
ковитлац-откривење.
Гален – гала лек. Галилејац –
гала-млековно-лековно алилуја.
А белцијатом том светом капљом,
ко задоји Чедо, свет, и тебе,
ко ако не мила Млекопитатељница,
троумљем, троумиљенијем,
Галактотрофуса.

ПЕТАР

Ти знаш, друге мреже немам, осим ове.
Ти даде. Ти пуниш. Срце – да океане,
копна, небеса обгрли. Плућа, да ридају
непресушно, од петлова трећих довека.
Око, рибарево и рибље, да једно у другом
колају рубом видика и преко завирују.
Ухо – да вапаје у хвалу хорску обрати. У припев
Тавитин, ангелу чувару. Сваки глас, ма у ветар
бачен, у вихор усучеш. У ковитлаве одјеке
васељенске. Уста ми пуниш водом, земљом,
небом. Сва оплакивања, појања, све звоњаве,
у рог овнујски да унесу. У шофар, у ангелову
трубу да уђе срце голо, распукло над Голготом,
над Витлејемом за Тобом узвитлано. Да уђе
и не изађе, но акорд завршни да излије увис:
Господе, Ти све знаш. *Ти знаш да Те љубим.*

ПАВЛЕ

И мене будили су петлови ридањем Петровим.
И ја, пешак на пучини и скитница небеска
насуках се на трун у оку брата. Док мојим
брвна плове, скеле распаднуте. Самотно
обалом, подножјем, гребеном огњеним.
Под једним стопалом трулеж, под другим млеч.
Црно, бело: свака је стопа земна Галгал. Све
раселине, сви кланци на Голготу воде. Оче,
смилуј се Савлу. Клину, чавлу. Очисти
око. Срце кајно изврни, исцеди, истреси
кесу последњу, сребрњака тридесет,
целов лажни. Последњу немоћ на своја
рамена узми. Стопалу залутном
сунчев зрак као штаку додај, колену
места начини у колесници облаковој.
Грло земно обрати у трубу небеску,
уста у звонару: ни точак ни крило
не допру где чистог срца глас.
Ако немам, ништа сам. Ако имам,
будим. *Будимо*
људи.

КРИЛАТО КЛУПКО

ВОДЕНИ ТОЧАК

1.

Долап између земље и неба ко васпоставља,
док учим о кружењу воде у природи, крви у
жилама? Видим: умеју те руке фино с облацима и
глином, с облуцима и дугом, с облицама дрвеним
и златним великим-малим колима за све и свја:
за хорска узношења кроз освите, заласке, глува
доба, за лебдење удвоје преко прага, за осамицу:
сам кроз себе да летиш, осматрајући ране, украсе
пећинске између ребара. Ко нам то левком
у видокруге улива, долива, ко прелива:
непрекидно точи се вода, буљка крв.

2.

Где су те чезе свадбене, невидљиве, израде ручне,
чији точкови точе вино? Зар сви да изумру занати
те да сетиш се паука – тапетара опсталог. Од њега
да учиш како устима пресвлачити рушни свет:
давати последње, из уста. Као паук напукле паоке
да премрежујеш, хирурзи с котура твојег срчаног
да одмотавају конац и, што се скрпити још дâ,
скрпе. Као паук да изустиш име свему, одронив
заокругљену реч. Која, ако и забауља као
јагњешце
тек прогледало, али устане на дрхтаве ножице.
О зацељивању ином, путу бесконачном, нетрагом
пупчане врпце, бринуће око изворско, из којег
небо кане на горки лист венца медоносног.

3.

Где је та колесница, та водоскочна запрега
од четири ветра, која колосек сваки удваја,
и преко поднебесја подводних и уз бездани
надземне бира пут, не жалећи точкове своје.
Кладенац, оро, појни диск, млечни зупчаник –
заглибе се, откаче, ал вози! Радосно ли, лако?
Где је тај чекрк са којег вазда одмотаваћеш
свемирски о сазревању нацрт. Ковитлац тај,
клупко то крилато, галгал, у коме окретање
једнако је откровењу. И серпентине, најзад,
где су, које пре тебе појме да, укрцавши се
у завојнице њине, лијеш у шаке долапове
прилог свој, све што имаш: душу живу.

САТНИЦА

1.

Тик, так.
То стари часовничар склопио је очи.
То низ образ вијуга речица. Низ прса,
низ прсте. То из прстена отму се сапети
узвици; речце вијају везнике укруг, увис.
Опруге од длана до чела, ноћ и дан.
То сан је на делу. Вечни наш сан.
Нема финијих зупчаника
од оних којима душа узглоби
срце и зеницу, срце и пупак,
срце и усне. Ништа не сме да стане.
То био је застој, прескок.
Тачка у којој гуја гризе себи реп.
Уздахом, тањим од беле власи,
душа изнова увезује широки видик
с оком пужевим. Звезду с маслачком.
Ноту рајску са бубњем. Клатно, нека
чини своје: та љута чинела, тај тешки
топуз, нек у слепоочнице удара.
Бол тај, и сваки други, као руком однеће
душа. Ено, казаљке раскрилила, маше,
ено, поцупкује секундаром.

3.

Вољно склизнула с трпезе горње,
мрвица светла, титрај по титрај,
преодене се у жарну пахуљу,
капљицу росну, клицу семенке,
грудвицу медну, галгал лоптицу,
сјајку у оку голуба.
Голуб одашље сјајку пастрмки,
пастрмка пчели, пчела детињој
души, а душа оку.
Око, над прахом милим засузив,
прах, сузу, сјајку у тесто умеси,
које нараста, нараста, излије се
из глинене сатнице.

ТОЧКОВИ ОГЊЕНИ

1.

Шта ће дуга у дужици, ако не да зену обгрли.
Овојима лепим, прозирно лоно да заклања:
гнездо малено да притвара, отвара широм.
Како би сунце у тебе, ако не кроз капију своју.
Свечану, двокрилну. Ти, како би у свет.
А и свет, зар би се игде удобније склупчао.
Душа, где би раскриљену љубав свијала,
умиљеније топлину куд би ако не – у око.
Како бисмо и коме заветни наук: чувај.
Чувај као црну зеницу: бели образ: дату реч.

2.

Шта ће небо у непцима, ако не да језик звоњавом
оглашава радост првотну. Кад се нагута жалости.
То ти је дато, та звонара: уста пуна неба.
Као што двоок си, тако и – двонеб. Двонепчан.
Горње непце – свод огрејани, доње: одраз у извору.
Где би се реч лагодније излегла него у тој свили.
Одакле изгревала би сунца: бели галеб и ждрал.
Бели голуб куд би гранку с бобицом, сочнијом од
потопа, ако не на то разнежено двонебо копно.

3.

Имамо небо у океану, имамо океан у оку.
Небо из дана у дан у окну округлом имамо,
ноћу, мелем је капку очном, изнутра и споља.
Небо нам се прастаро у устима подмлађује:
дворани пећинској: ресице – сталактити,
о зубима, зар да трошимо речи, а језик –
сталактит тај и сталагмит, лелујави –
дан и ноћ укруг витла, звони шапатом.
Језик све чини подесним за ход: воду, свод:
све што усхитним устима увис узвитламо,
у сусрет оку херувимском, у сусрет дужици тој
појној колико и лет њен ковитлави. Све што са
Галгал-горе брује, и одзвања с усана наших: О, о!
– имамо: точкове у точку. Колеса. Мала, велика.
Горња, доња. Вози, срце! Царску вожњу
оглашавај.

КОРАК УВИС

У смеровима завојнице, ко би се разабрао
боље од Лазара, са чије трајне потврде
о привременом боравку у земљи
састругао си грумен галибарде.
Да га у води раствараш, за мастило
љубичастомодро, загасито ли црвено.
И сам приписан груди, и сам са ње
као галус узлећући на кров света.
Доиста је гала свечаност то *Ипак се окреће* –
пуна цена да тумбања галерија, горње,
доње, огласиш плућима пуним земље.
И пре но рука ближња жално те спусти
под кров галерије најдоње, најнижи на свету.
Запечати грудвицом. Каква је и сама.
Ни сама не знајући да ли из груде исписује те,
или тек уписује у њу. Добро је ако пре,
у неком трену најдубљем на земљи,
савладао си одличним Лазарев
усклични корак увис, увис, увис.

ОС

Влас белу, крпљени живац,
неомиловане струне,
чак помисао сузну
што изнебуха груне –
све узми, упрегни, вози,
јер најорнији су коњи
кад су у љубави, слози
горњи точак и доњи.

Кад су у запрези истој
небески ати и земни
свој дах продену присно
кроз праг, на невид спремни,
те не штеде нигдину,
ни очи, душу, ни то чак:
улежу у осовину
за горњи и доњи точак.

Сав људ у једнога ата:
уз брата брат, то је ангел.
Зар би то ати од блата:
те облице, кристал-штангле,
сам камен мудрости: ђија! –
на златни пресек свико.
Дуга се у точак свија:
узлети, свечана слико.

(2012 – 2020)

ГОРЊИ И ДОЊИ ДОМ

Само они знају, зној и кожа, како је пентрати се
уз коноп, уз дебло. Тетиве, пренапете, и не питај.
Ни за живу главу табани неће одати како је уз гору,
серпентине крчећи. А и сам не знаш: вуче ли те
воља за висином, или гони – од сурвавања страх.
А већ са врха ако ћеш корак увис, онда
ни ногама ни рукама а и ногама и рукама и
оком и срцем уз свилени Сунчев зрак.
Уз млечни млаз и сноп. Уз танану прећу
светлосну, изувијану тако да јој прекида нема и
не буде. А кад путокази Млечнога вртлога,
двосмерни, заблесну очи – хватај се, душо, за
сламку, Кумову. Нежно. Благо-благо по струни
харфе Сунчеве – да се и доле, у латици опалој,
и згаженој, прене и разлије брујвасељенски.
Да се и тигру утроба окрене, на кроткост.
Јер, гледано одоздо, струне харфе јесу од чрева
његова, али одозго, све струне, горње и доње
исте су – све Сунчеве. Сваки освит их разастре
пред тобом: такни, помилуј, да зачујеш.
(Тако ће и паун своју раскош: види!)
Чиме ћемо ако не тим лествицама птичјим,
тим завојитим прозрачним стубама –
у горњи и доњи Сунчев и наш Дом.

Злата Коцић

ГОСТИ У СРЦУ

У час кад су у шуми ласта
и љубав ***у срцу нашем први гости.***

Нема разлике између њених стихова и ње. Божји човек. Тако сам осећала при првом сусрету с Десанком Максимовић, почетком осамдесетих година, тако осећам и сада. Детиње ведра, блага и осмехнута, али јој се и уздах отме, и нека дубока сета начас затамни око. Жилава, а крхкија од биљчице. Кротка и благородна, а ако затреба, одсечна, с тактом. Прозорљива, с оним посебним, здравим резоном неког сељанина. Милосрдна и смирена, али на добродушни шеретлук неће остати дужна.

Овде смо данас да јој изразимо захвалност, да се поклонимо Њеној сени, души. Њеном духу, песничком дару и песничком замонашењу. Њеном **великом срцу**.

Оном из наше лектире, које, опијено пролећем, толико нараста „да му цело једно **небо среће**/ и **пакао бола** не би доста било” („Пролећна песма”). Рани стихови, нека су и младалачка хипербола, али показали су се вишеструко пророчким. Огромна запремина захваћена је ту у два потеза, обујмљене су две супротне сфере пуне контраста и значењског набоја. Колико ће животног садржаја касније стати у њих! С једне стране усхити, има ли им броја, из којих ће, током дугог живота, настајати топла

лирика суптилних осећања, с јединственом, пребогатом скалом душевних стања и чаробним обиљем мотива; као и песме непресушног умиљенија природом, где све врви од живих детаља и све дише у пуном сагласју. Са друге стране – бол, лични и општи, коме ће, посебно у време превирања и ратова, песникиња дати одушка у драматичној форми, као што је исконска тужбалица „Крвава бајка", или потресан поетско-драмски молебан, свенародни и свевремени, „Тражим помиловање". И опет – она иста природа, али као скуп сигнала да „земља јесмо" и опет ћемо у земљу. При чему је, и у једном и у другом низу с обе стране, препознатљива иста окосница из исте младалачке песме: (Осећам...) „ **да бих срце могла поклањати свима/ а да опет много остане га мени**".

Ова два рана Десанкина стиха видим као једно њено златно језгро. Богат је низ варијација које ће песникиња надаље развијати из овога језгра. Узмимо, као илустрацију, стихове из изванредне песме „Лирски родослов". На једном месту, ту стоји: „И би љубав./ До деветог вала срце се пропе/ Сав свет у мени беше на ноге усто" (односно – срце, волећи, стреми у вис, „Ја" и у мени сав свет, ми сви, одижемо се, таласом). На другом месту у истој песми: „И сместих се цела у пучину срца сопственог" (Ја у срцу, цела, јер су сви у мени, али на отвореном, на његовој пучини). Релација **срце – свет** сасвим видљиво означена је осцилирањем од „ја" до „ти" (сви ви, свет) и обратно, по принципу плиме – осеке, те се и не може начинити разделна линија, што и јесте намера. Јер смо једно. Ако смо у једном срцу.

Сличну подвојеност и у исто време неодвојивост налазимо и у песми „Ја и ти", с тим што је двојност „Ја" ту транспонована у **две душе**: једна душа за ра-

дост, друга за тугу: „Јер од рођења са мном, / ма куд се макла/ идем ја вечно суморна". Импонују лакоћа ове игре и њен далеки домет. Нису ли те две душе данас овде, са нама. У нама.

А и о **срцу**, може ли се, уопште, говорити као о једном. Јер, у песми „Бајка о женином срцу", жена најпре има три срца, али у исходу драме има их и много више: „жена је воћка што у пролеће свако/ поново срце роди". **Срце феникс**. Сваког пролећа изнова.

(Бајка о женином срцу

Имала је жена три срца, / сва три јој човек уништио. /Прво је младо било, / нежно као воћка рана,/ узабрао га је човек /брзо, без петељака,/ као што трешње беру/ из градова трговци./ Друго је тешко било/ као плодови лета, / омлатио га је човек / као што дуње млате / прекупци пекмезари./ Треће је тврдо било, /са језгром пуном уља,/ размрскао га је човек / као што чобани чине /с орасима које краду. / Али жена је воћка / што у пролеће свако/ поново срце роди. /И човек омађијан / у род тај чудан гледа / као у привиђење.)

Ово обнављање, васкрсавање и умножавање срца, нова је позиција додељена му за нову релацију, а то је релација **овај и онај свет**. Очигледнија је у песми „А и тебе то молим" , као обраћање ближњем, као договор да ко први оде на онај свет, оданде јави како је тамо. У песми пак „Прича о песнику" с рефреном: „Ја сам ловац срца свога рођеног" – видимо и тај посебан песнички усуд, ту песникову потребу, то **заветовање на комуникацију ја – ти, свет** – која остаје и после смрти. Такво **отварање срца,** сасвим очито, ту је двозначно, двосмерно: јер се срце, у тамошњим пределима, и отвара двосмерно, а и тро-

смерно: звезди, круници цвета и – мрском маленом црву.

(Из треће строфе:

И знам, и на оној страни света, / у дан тај или ноћ или зору прву / кад све остало буде ми свеједно, / и тада биће све у мени жедно: /да звезди, да круници цвета,/ да мрском маленом црву, / крај којих смрт ме буде пронела, / **отворим срце**, колико га будем / са обала живота понела.)

После Десанкиног одласка из наше јаве, и то управо кад се навршило четрдесет дана, уснила сам сан. Приказује ми се, као камером, њена соба (у коју, иначе, нисам улазила), са стварима у којима се осећа њено присуство. Међу тим предметима је и нешто што ми је оставила у наслеђе. С узбуђењем схватам да је то нешто – један прелепи, старински, од светлог дрвета, изрезбарени ковчежић, додуше не мали, можда 60 пута 40, и висине око 50 цм. Прилазим му, одижем лучно извијени поклопац, а унутра је – ЧИСТА СВЕТЛОСТ! Ето, то је она нама оставила у наслеђе, то је она сама била и остала: светлост! Нека нам та светлост увек буде штит, нека будемо тога штита достојни.

Драга наша Десанка! Ви и Ваша Поезија, праисконски присна, лирски неуморно и заувек устрептала и мајчински топла – јесте наше **небо среће**. А и за **пакао бола припремали сте нас, дубински, уистину мајчински.**

Поживели сте довољно дуго да јасно сагледате силазну светску путању. Нама је остало да доживимо сурвавање до самог дна, несрећу, пакао ових дана. Допустили смо недопустива изопачења, наша крвава бајка посувратила се у крвави пир. Овакав бол и мук последња су, стравична опомена.

Мук у нашем народу, у нашим хоровима, у нашим птичјим јатима, нашим пчелињим ројевима. Једино срца бију као клепала на Велики Петак. На Велики Петак свештеници пју над Плаштаницом Плач Мајке Божје. Вама се догодила крагујевачка крвава бајка управо у петак. Нама се догодила црна среда. У Белом граду, у Младеновцу наредних дана. Бело и младост за данак у крви. Велика среда – то је пољубац Јудиним уснама. Али и миро у руци грешнице, за помазање Сина. А мала, јадовна среда, то се можда Ирод јавља у лику изрода. Несрећника, толико само разумемо. Али треба се напрегнути: шта све поручује данас та ужасна сеча младенаца. Завади па владај добило је низ нових облика. Ровари, хушкај, па нек се сами међусобно. Чипуј, зомбирај, теледиригуј, нек пуцају уживо. Учили сте нас да саосећамо, да тражимо помиловање, да појемо Плач, отворених очију. Да молимо за Велики опрост. ПОМИЛУЈ НАС, БОЖЕ, ПО ВЕЛИЦЕЈ МИЛОСТИ ТВОЈЕЈ.

У Бранковини,
16. маја 2023. године

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Злата Коцић (1950). Песник, преводилац, есејист. Филолог (руски језик и књижевност). Радила као професор, као уредник, слободни уметник. Живи у Београду. Објављује поезију, поетску прозу, драмске поетске текстове, студије о домаћој и иностраној поезији и прози, преводе с руског и на руски језик и приређене изборе поетских текстова. Песме су јој превођене на руски, енглески, француски, немачки, бугарски, кинески, јерменски, пољски, белоруски, словачки, албански, македонски језик.

Песничке књиге: *Клопка за сенку* (1982), *Оро око гротла* (1990), *Ребро* (1993), *Гнездо и купола* (1995), *Ваздушне фреске* (1999), *Лазареве лестве* (2003; 2010); *Мелод на води* (2008), *Бело пуле* (2014), *Биберче* (2014), *Грумен* (2020), *Галгал* (2020).

Књиге избора из поезије: *Хармон* (2017), *Сламке сунчеве* (2021), *Осми дан* (2021).

Књиге на страним језицима: *Le piéton au large* (*Пешак на пучини*, избор, на српском и француском, 2014; *Скала Сирина* (*Сиринова скала*, избор, на српском и руском; 2014: *Белый ослик* (*Бело пуле*) – у преводу Олега Комкова (2018; 2022).

Књиге поетске прозе: *Пологг* (1999), *Чаура-аура-ура* (2016), *Простори душе* (2019), Драма у стиховима „Добро јутро, водо!" (1999), **Књига** *Ртањска светила* – о поезији Миодрага Павловића (1996).

У преко тридесет преведених књига, и у антологијама, објавила препеве поезије класичне и авангардне руске поезије и прозе.

Добитник је низа престижних признања. Представљала Србију у више наврата у Русији, Финској, Белорусији, Грузији, Француској, Тунису.

САДРЖАЈ

КЛОПКА ЗА СЕНКУ

БЕГУНАЦ И ХОР СЕНКИ 12
СЕНКЕ БЕГУНИЦЕ 14
БУСИЈА БЕГУНЧЕВА – ЗВОНО . 16
СА ДНА СЕНКЕ 18
Прва слика 18
Први гутљај 20
Нека буде 21
Прво урањање 22
Први покушај 23

ОРО ОКО ГРОТЛА

ПОСВЕТА 26
Земљи 26
Марини Цветајевој 27
ДУГИН СВЛАК. 28
ЧАУРА – АУРА – УРА 30
ЗВОНО, ЧАЂАВО 31
МАГЛЕНА ЂУПРИЈА. 40

РЕБРО

ЂУРАК. 44
ЗВЕЗДАРСКА ЧЕСНИЦА 45
ПУПЧАНИЦА 51

ГНЕЗДО И КУПОЛА

СУНЧЕВЕ ПОЛУТКЕ 53
ЧЕОНА КРИЖУЉА 54
ГРОЗД 54
ГЛИБ 56
РАШЧОВЕК. 56
РОД. 57
ЗАУМ-ЗУМОВИ. СКАРАБЕЈ . . . 58
ХЕПРИ. 59
ОТКРИВЕЊЕ. 60

ВАЗДУШНЕ ФРЕСКЕ

ОЖИЉЦИ 69
УСНЕ. 72
ПЛИК 74
УХО. 75
СЕНКА РУКЕ. 76
ИЗА СЕНКЕ. 79

ЛАЗАРЕВЕ ЛЕСТВЕ

I ЛАЗАРЕТ 83
ЛАЗАРЕТ. ЛАЗАРЕВО БЕЛО 83
ЗАВОЈНИЦА. СИРИНУ – СКАЛА. 87
ЛАЗАРЕЋАНИНУ – САМАРЋУЧ. .91
СТРАШИЛУ – УДЛАГА, МИРО . . .93
II ГЛАС, УЖЕ 96
ПРИПЕВИ. 96
III ЛАЗУР. 100
ЧУВАРКУЋА, СТРАШНИК,
СВИТАЦ. 100
ВРБИЦА: МАГНОЛИЈА, ДУБ . . .103
ОПЕТ ЛАЗАРЕТ. ЛЕСТВЕ 107
О, ДИВО ДИВНОЕ! 110
ГОЛУПКА 112
ОПЕТ БЕЛО. 115

МЕЛОД НА ВОДИ

ПОНОРНИЦА, УСКЛИЧНИК . .122
(Требишњица) 122
(Атлантик). 122
(Тврдош). 123
(Црквина) 123
(Херцеговачка Грачаница) 124
(Звонара) 124
ПЛАТАН (Плата души) 125
(Милост). 125
РЕЉЕФ. 126

(Конфете) 126
(Печурка) 126
(Гудало. Полифон) 127
СУСРЕТ, НА ВОДИ 128
(Водопад) 128
(Пена) 128
(Жрвањ) 129
(Магла) 129
(Купина) 130
(Пламсај) 130
(Чудо) 131
ИЗ ЧАШЕ ЖИЧКЕ 132
ТЕБЕ ПОЈЕМ 132
МЕЛОД ПРЕД ЖИЧКИМ
РАСПЕЋЕМ. 133
ДАР. 134
КА СТАКЛЕНОМ МОРУ. 135
ФЕБРУАРСКИ РОД 135
ВОДА ЖИВОТА 136
КРОЗ ТАЛАСЕ 137
УЉУЉКИВАЊЕ 137
ХОД ПО ПЛАМЕНУ. 138
СИТАН ХОД 139
ГЛАС 140
СВЕТИ МЕЛОДИ 141
(Стопе) 141
(Житејское) 142
(Ледене шаре) 143
(Жељево) 144
(Прелазак) 145
ИЗНОВА. 148

БЕЛО ПУЛЕ

МЕЛОД. ОСЛО. 149
СИЛАЗАК ЛИСТА,
ПЛАТАНОВОГ 150
МЕЛОД, ОКО, ОБАЛА 150
ВРТ 151
ТРГ 152
ЛИСТ. 153
СРЦЕ, ПУЧИНА 154
ЈАЈЕ, БЛАГОДАТНО 155
РУБ 156
ХАРМОН-И-ЈА. 157
САРАСПЕЋЕ. ПУЛЕ
ХАРМОНОВО 158
ХАРМОН ОЧЕВИДАЦ
НА СТРАШНОМ МЕСТУ 158
ДРЕВО 158
ИСПОЛИНИ 159
ЖИЛЕ 160
ДУКАТ 161
СЕНКА. 162
СЕН. 162
ЗВУЧНА ВИЉУШКА 163
НОВИ ЛИБРЕТО 163
ПУЛЕ, ОСЛО, ТОВАР. 164
ПУЛЕ ОЧЕВИДАЦ. 164
ИГРАЋУ 165
ПИТОМО СЛОВО. 166
НЕВИДЉИВО 167
ТЕРАЗИЈЕ. ЦВЕТНИ ТРГ.
ПУЧИНА 168
ТРГ. СУСРЕТИ, У ОГЛЕДАЛУ. . .168
ДА ЛИ ЈЕ ТО ОНАЈ ТРГ?. 168
ЧУКУР-ЧЕСМА,
НА ТЕРАЗИЈАМА 169
ПЕШАК 170
ВАГА НА ТЕРАЗИЈАМА 171
ТИШ ИНА. 172
ПРЕКО МОРА, ПЕШИЦЕ 173
СМ. 173
МАГАРЕ, ЦВЕТНИ ТРГ,
ПУЧИНА 174
КО ПИТА, УЗДА СЕ 174
КО КОГА НОСИ 175
СРЦЕ, ЛОМЉИВО 175
СВЕТЛА НЕДЕЉА. 176
ВЕЛИГДЕН 176
ЗАДАТАК 176
ГЛАС НАД ВОДАМА 177
СУНЦЕ ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ . . .178
СЛОВО ЉУБВЕ 178
САЗВУЧЈЕ. 179
СИЛАЗАК ДРЕВА, ОГЊЕНОГ . .180

РАЗГЛЕДНИЦИ С ПУЧИНЕ.
ОСМИ ДАН. 181
ОСМИ ДАН. Глас први 181
ПЛАТАН ПЕВА НА ПУЧИНИ . .182
ХАРМОНА ОТПЕВАВА:
ТО ТАМО 183
МЕЛОД СЕ СА СУНЧИЦАМА
НАТПЕВАВА 184
ХАРМОНА ХАРМОНУ
ПРИПЕВА 185
ОСМИ ДАН. Глас осми 186

БИБЕРЧЕ

БИБЕРЧЕ 187
ЗРНО, ГОРУШИЧНО 188
ЧЕДО-ЧЕСТИЦА (партитура) . .189
СУНЧИЦА 193
НОВИ ЛИБРЕТО 194
СУНЧЕВ РУЛЕТ
(поскочице, космичке) 195
(Бас) 196
(Хор) РУЛЕТ 196
(Бас) 197
(Хор) КРИШКА 197
(ЕХО) 198

ГРУМЕН

ДАХ. 199
ГРУМЕН. 199
ТУ СТЕ. 200
ДВОЈНИЦЕ, ТРОГЛАС. 201
ЦАР-ЗВОНО 202
ГОШЋЕ, ПЕСМА 203
ПЧЕЛЕ, СВИЦИ 204
ГЛАСНЕ ЖИЦЕ 206
ПЛОД 207
КРОВ. 208
РАДОСТ. 209
РОСА. 210
ЧАША 210
РОСНА ЛИВАДА 211
КАП 211

ГАЛГАЛ

ГАЛГАЛИЈА. 213
ГАЛГАЛ ОКО. СЛОВО 214
ГАЛГАЛ ИСЕЧАК 215
ОКО У ОКУ, небеско, земно 216
ГОСТИНСКА. 217
ОРО, НА ОБЛАЦИМА 217
ПЛАМ 218
ЖИВИ СТУБ 219
ХИТОН 219
КЕДАР 220
ПУТНИКУ – ГРОЗД. 221
ВЕЛИКА И МАЛА КОЛА 222
БЕОЧУЗИ 222
ЗЕМНИК: НИСАМ ЛИ
И ЈА КОТУР? 226
СВЕ ЗВЕЗДЕ 227
ЗВЕЗДИЦЕ 228
ЗВЕЗДАНЕ КОШУЉЕ. 229
РАЗГАЛИ-ТОЧАК 230
СИНГИ-ВИДИК 230
СИНГИ-СТОЛПНИК 231
ЧУДО. 232
ГАЛА УШЋЕ 233
СРЧАНИ КОВИТЛАЦ 234
НЕЗНАНИ ГАЛУС. 234
ГАЛЕТА 235
ПЕТАР 236
ПАВЛЕ. 237
КРИЛАТО КЛУПКО. 238
ВОДЕНИ ТОЧАК 238
САТНИЦА 240
ТОЧКОВИ ОГЊЕНИ 242
КОРАК УВИС. 244
ОС 245
ГОРЊИ И ДОЊИ ДОМ 246

Беседа поводом награде
„Десанка Максимовић”
Злата Коцић: ГОСТИ У СРЦУ. . .249

БЕЛЕШКА О АУТОРУ 255

Злата Коцић

СУНЧЕВА ХАРФА

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Издавачи

ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

Београд, Скерлићева 1

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ

Београд, Скерлићева 1

За издаваче

Светлана Шеатовић

Владимир Пиштало

Уредник

Светлана Шеатовић

Графичка уредница

Лепосава Кнежевић

Штампа

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

Тираж

300

ISBN 978-86-82377-81-8 (ЗДМ)

ISBN 978-86-7035-521-7 (НБС)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

КОЦИЋ, Злата, 1950-
Сунчева харфа : изабране песме / Злата Коцић. - Београд : Задужбина "Десанка Максимовић" : Народна библиотека Србије, 2024 (Београд : Службени гласник). - 259 стр. ; 21 cm. - (Награда Десанка Максимовић ; књ. 29)

Тираж 300. - Белешка о аутору: стр. 255.

ISBN 978-86-82377-81-8 (ЗДМ)
ISBN 978-86-7035-521-7 (НБС)

COBISS.SR-ID 141297929

